

Tapati 29 no novema 2015
Tiaìraa matamua

Taiòraa : Ruta ev 21 , 25 – 36

Poroiraa : Ruta ev 21 , 28 : « *E ua tupu anaè teie nei mau mea , e nana i to outou mata i nià , e faateitei i to outou upoo , te fafatata maira to outou ora. »*

E hoa here ma , te nunaa o te Atua iaorana .

I teie tapati tiairaa matamua , te tuu nei te fatu i mua ia tatou e te nunaa maohi i te mau parau, no te haapapu i to tatou faaroo, e no te haamanaò atoà ia tatou i teie uiraa ta na e, ia hoi mai te tamaiti a te taata nei te vai ra nei te faaroo i te fenua nei .

E faaararaa teie na Ietu i teie mau Ati uta tei pee ia na, e ta na e faaite nei i te mau ohipa e tupu no te haere raa mai no te tamaiti a te taata. Ia hio hia teie faaararaa ta Ietu no te teie mau ohipa e tupu i nia i te fenua e ere ia no te ati o te taata, no te faaineine ra i te aau o te taata i te fariiraa i te ora. I teie mau mahana ta tatou i haere mai, te faaroo ra tatou i te mau faaararaa no te faaineineraa ia tatou no teie mau matai e tupu mai i nià i to tatou fenua, tae no atu i te aueueraa fenua e tupu i teie mau fenua atea ia tatou o te faatupu i te maraaraa o te miti io tatou nei. Teie mau faaararaa ua faaarepurepu ia i te aau o te maohi i te hororaa i roto i te mau faretoa no te ohiraa mai i te mau ohipa atoà no te parururaa no te ati e te hororaa i te mau vahi tei faataa hia te reira te mau tauihaa rau e tae noa atu i te faaineineraa i te maa no te parururaa i te utuafare no teie mau fifi ia tupu noa mai. Te ite ra ia tatou i to tatou huru e te huru no ta tatou faaineineraa ia tatou no teie mau ohipa e tupu i nià i to tatou fenua.

Te turama atoà mai nei ra te parau a te Fatu ia tatou e te nunaa maohi, ia faaineine atoà tatou, to tatou aau i te fariiraa i teie atoà mau mea ia tupu mai, e ati rahi to te fenua, te ahoaho, te miti e te are i te harururaa, te tarapaperaa te aau o te taata i te matai, e pau te mau mea o te rai i te ueuehia. Teie te huru no te ohipa e tupu no te haereraa mai no te tamaiti a te taata, i hea ia tatou e horo ai no te faaineineraa ia tatou, e horo i roto i te Atua, e ora i to tatou faaroo no te mea te faaroo, o òe e te Atua, e horo i roto i te haehaa o te aau, e ao to tei haehaa te aau no ratou hoi te patireia o te ao, e horo i roto i te ma o te aau, e ao to tei ma te aau e ite ratou i te Atua. E teie haereraa mai no te tamaiti a te taata no te ora ia o te taata e ere no te aratai ia na i roto i te ati, no te tauturu ra ia tatou i te hoiraa i te Atua, i roto i te maitai e te ora.

Te faaara mai ra te fatu ia tatou, e nana to tatou mata i nià, e aha te auraa no tatou teie parau, to tatou ia iteraa e te fariiraa e tei raro ihoa tatou e tei nià ihoa te Atua, e nana i te mata i te vahi ei reira e roaai ia tatou te tauturu e te ora, e tuu ia tatou i roto i te haehaa o te aau, e hoi i roto i te fenua to tatou ia titeàmata o te ite, te mea te reira e tauturu i te taata i te iteraa e te maramaramaraa i te auraa o te mau mea e haaàti ra ia na e tae noa atu i to na iho parau, to na maohiraa i roto i te opuaraa a te Atua.

Te faaara maira te fatu ia tatou, e faateitei i to outou upoo, te auraa no tatou, no te tautururaa i ta tatou hioraa, eiaha tatou ia matai i te raveraa i te faaotiraa, eiaha tatou e haamoè e, te tiamaraa ta te Atua i horoà i te taata, e tiamaraa ia no te parau i to na manao. I teie nei ra, na hea te hoè nunaa i te faaite i to na manao, mai te peu aita oia i ite e, te vai ra oia, e tupuraa oia no te opuaraa a te Atua, oia hoi mea hinaarohia oia e te

Atua, e faateitei to outou upoo ia rahi atu â ta tatou iteraa e te parauraa no te haereraa mai te tamaiti a te taata i roto i to na nunaa maohi.

Te faaara atoà maira te fatu ia tatou, te fatata maira to outou ora, te auraa e faaineinei to tatou aau i te fariiraa i teie horoà, i te here o te Atua, farii teie tauturu ta te Atua ia oe e te nunaa maohi, e iriti i te uputa o to tatou aau ia ohie te tomoraa mai no te here o te Atua i roto ia tatou, te haereraa mai no te tamaiti o te fenua.

Te haere mai nei te tamaiti o te fenua, no te ora, e te nunaa maohi e, e farii ia òe iho.

I roto i te opuaraa a te Atua, o òe ihoa òe, o òe anaè i to òe parau, aita e nunaa e tano e rave i to òe tiàraa, aita e nunaa e tano e mono ia òe, eita hoi oe e tano e haapae i to òe tiàraa.

A here ia oe iho, i roto i teie hereraa ia na iho, eere te parau o te taata hoê ta tatou e haapao nei, te parau ra o te nunaa maohi. Ia ite atoà mai tatou, aita e hereraa ia na iho, mai te peu aita e faaturaraa ia na iho, no te mea to tatou parau e horoà ia na te Atua.

No reira ia tiaturi tatou e, te hereraa te maohi ia na iho, e hinaaro ia no te fatu, aita atoà ia e ohipa e mau i mua ia tatou, no te mea eere to tatou hinaaro ta tatou e faatupu ra, to te fatu ra. A here ia oe iho, a here i te tamaiti a te taata no te mea e tapao te reira no to òe here i te Atua. Ia tauturu mai te Tumu Nui ia tatou, Ia ora na .

Stanley, Namata a TETUAHITI òrometua

Poroi no te tāpati 06 no titema 2015
Tiaira piti

Taiòraa : Ruta èv 3, 1-6.

Poroi : Ruta èv 3, 4-6 : « *E reo no te hoê i te poro haereà i te mētēpara ra : A haamaitai i te èà o te Fatu, e faatitāifaro i to na haereà ! Ia hope te mau peho i te faaīhia, ia hope te mau mouà e te mau āivi i te haapāpūhia ; ia faatitāifarohia te mau èà piò, e ia haamāninahia te mau èà puupu. Ia ìte te taata atoà i te ora a te Atua ».*

E hoa here mā,

Teie parau tei faataahia no teie fāreireira no tātou i teie ā tāpati no te tiaira, ua tupu ia « *i te àhuru mā pae o te matahiti i te hau o Taitara Tipērio (âtete 27-28 i muri mai i te Metia), o Ponotio Pirato te tāvana i Iūtea, o Herota te tēterareha i Tarirea, e o ta na taeà hoì o Firipa te tēterareha i Ituraia e i te fenua ra i Terahoniti, e o Routānio te tēterareha i Àpirene, o Àna e o Taiāfa nā tahuà rarahi, i tae mai ai te parau a te Atua ia Ioane a Tātāria i te mētēpara ra » (ìr 1-2). Tei te tau no teie mau aratai poritita & faaroo, i tae mai ai te parau a te Atua ia Ioane Pāpetito ra. E te faaara atoà mai ra te pāpai èvaneria o Ruta e, ua haere atu o Ioane Pāpetito nā te mau vāhi atoà i te pae Ioritāna, no te poro haereà i te pāpetitoraa tātarahapa e ia faaòrehia te hara (ìr 3), ei rāveà no te faahoì faahou i te taata i nià i te èà hoìraa i te Atua ra, e te faatupuraa hoì i to na hinaaro e no te tupuraa o to na Hau i nià i te tua o te fenua nei.*

Te haapāpū noa mai ra teie parau i te huru no te ao poritita e te ao faaroo, i reira te faaìteraa e te tāviniraa a Ioane Pāpetito e ta Ietu i te tupuraa. Nā reira atoà hoì te huru oraraa e fāreirehia ra e te mau tamarii a te Atua, i raro aè i te faatitāraa a te Hau Rōma. E aita atu hoì e tiaitururaa tumu e vai ra i roto ia tātou, māoti te tiaira i te tahi tauturu no ô mai i te Atua ra. I roto i te huru oraraa, te taeraa mai te parau a te Atua ia Ioane Pāpetito ra, tamaiti nā Tātāria, i roto i te mētēpara i reira to te Vārua o te Atua arataira ia na. E tano tātou e parau, eere i te tahi raì āteatea e te tahi fenua hau, i reira o Ioane Pāpetito e o Ietu haamataraa i ta rāua òhipa.

Te haapāpū atoà ra rā te tahi atu mau pāpai èvaneria e, te tītauraa tumu e vai ra i roto i te tāviniraa a Ioane Pāpetito i terā tau, o te faaineineraa i te haereà mai o Ietu Metia, e te piihia nei te taata ia tomo i roto i te parau no te tātarahapa e te faaòreraa hara. O Ruta anaè rā teie e faaara nei ia tātou, e e aha te tahi tumu rahi i tāfifi ai te taata i te tomoraa i roto i teie parau no te tātarahapa, ia au i te piiraa i hōrōhia i te taata i te taime no to na tīturaahia. No te mea, ua āuahaatīhia te oraraa o te taata i te mau tāmataraa e rave rahi tei haafifi i ta na peeraa i to na Fatu e to na Faaora e te ìteraa i te ora ta te Atua i faaineine nō na.

No reira, te haamanaò faahou nei o Ruta i te tahi parau i pāpaihia i roto i te puta a te perofeta a Itāia, tei nā ô mai e : « *E reo no te hoê i te poro haereà i te mētēpara ra : A haamaitai i te èà o te Fatu, e faatitāifaro i to na haereà !*

Ia hope te mau peho i te faaîhia, ia hope te mau mouà e te mau âivi i te haapāpūhia ; ia faatitāifarohia te mau èà piò, e ia haamāninhia te mau èà puupuu. Ia ìte te taata atoà i te ora a te Atua » (Ruta èv 3, 4-6 // Ìtaia 40, 3-5).

Teie te parau i faataehia e te Atua ia Ioane ra, te tahi parau eere i ta Ioane e eere atoà hoì o Ioane te fatu, ua riro noa rā o ia ei fauraò. E tano e parau, no Ioane Pāpetito teie parau tei tohu-ātea-hia e te perofeta Ìtaia i terā tau. Eere noa o Ioane Pāpetito i te tahi « reo », to na atoà rā oraraa tāatoà terā e faarirohia ra ei « mauhaa » no te pororaa i te parau o te tātarahapa e te faaòreraa hara, no te faaineineraa i te tahi èà i roto i te oraraa e te âau o te taata no te haereà mai o te Fatu, mai terā atoà i faahitihia na a 5 tēnetere nā mua atu, oia hoì i te pae hopeà no te tītiraa i Pāpurōnia. Te auraa ia o terā mau manaò e hōroàhia ra i roto i ta tātou taiòraa, « faaî i te mau peho ; haapāpū i te mau mouà e te mau âivi ; faatitāifaro i te mau èà piò : haamānina i te mau èà puupuu ; e ia ìte te taata i te ora a te Atua, e aore ia ia ìte te taata i te hanahana o te Atua ». Te tahi uiraa o tē tano ia uihia i teie taime nei, teie mau tāpura òhipa e anihia ra ia Ioane Pāpetito e rave, e aha mau na te tītauraa tumu e hinaarohia e faaîte. No te haamanaò noa ia i te nūnaa o te Atua i te faufaa rahi no te mau tāpura òhipa i faaineinehia e te Atua no rātou, e no te haamanaò faahou ia rātou i te mau maità i tanuhia e te Atua i nià i te fenua o to rātou mau tupuna.

Mai te peu e, te tītau nei te Atua i to na tāvini, e aore ia i ta na perofeta ia Ioane Pāpetito, ia faaî i te mau peho, ia haapāpū i te mau mouà e te mau âivi, ia faatitāifaro i te mau èà piò, ia haamānina i te mau èà puupuu, eere noa ia no te faaineine i te tahi èà haereraa mai no te Atua i to na nūnaa ra, e èà atoà rā te reira ta te Atua iho e rave nei no te âpee i to na nūnaa i nià i te taiara o teie nei ao. E mau ā te Atua i to rātou rima, no te aratai ia rātou nā roto i te mētēpara o te oraraa, no te faahoì ia rātou i te âià tupuna, i reira o ia e heheu faahou ia rātou i to na hanahana e ia fānaò faahou rātou i te ora. E no terā mea e, o te Atua iho teie e âpiti nei i to na tāvini no te faaineine i teie èà i roto i te mētēpara, i nià atoà i te reita èà to te Atua pāpāraa i te tiāmāraa o ta na mau tamarii. O te reira atoà ia te tahi parau e ani-faahou-hia ra e te Atua i ta na perofeta ia faaîte. Eere atu ra : « A tātarahapa, te fātata mai ra te Hau o te Atua ia òutou », « A tātarahapa rā, no te mea ua tae mai te Hau o te Atua i te ùputa o to òutou oraraa. E teie nei, a tāpeà anaè i te rima o te Atua i nià teie èà hoìraa i te fare metua ».

Te reira atoà ia te tahi auraa âpī e te tahi tītauraa âpī ta tātou e tuu nei i roto i teie tau no te tiàraa, e o ta tātou e ora atu i roto i te tāatoà o te Ètārētia i teie mahana e ânanahi. Te faaineine nei tātou i te ôroà haamanaòraa i te fānauraa o te Metia, te faaineine nei tātou i te ôroà no te haereà mai o te Tamaiti a te Atua ia tātou ra, io tātou ra e i rotopū roa ia tātou, no te mea ua tae mai te ora io tātou nei. A fārii anaè ia Ietu, a fārii anaè i te Metia a te Atua, a fārii anaè i to tātou Faaora e to tātou Ora, no te mea ua tae mai te ora io te Māòhi. Ua tae mai te Atua ia tātou ra, no te aratai ia tātou i te fenua o te hanahana, oia hoì i roto i te here e te aroha o te Atua, tei riro hoì e fā hoê roa o teie nei ao e no te âài o te taata.

Ua haere mai te Tamaiti a te Atua ia tātou ra, no te haere faahou e o tātou, e o tātou àe tē fano nā roto i te mētēpara, te mētēpara o to tātou âài, e aore ia nā nià i te èà o to

tātou mau haereà tātai tahi. E i te mau mahana atoà e i te mau vāhi atoà, te anihia ra tātou ia faaî i te mau peho o to tātou oraraa ; ia haapāpū i te mau mouà e te mau âivi o to tātou oraraa ; ia faatitāifaro i te mau èà piò o to tātou oraraa : ia haamānina i te mau èà puupuu o to tātou oraraa ; e ia ìte tātou i te ora a te Atua, e aore ia ia ìte tātou i te hanahana o te Atua, e ia riro ta tātou parau tātarahapa mai te tahi tere, tei fāito to na māororaa i te tere o te mau tamarii a te Atua nā te mētēpara.

Te parau pāpū rā e tano ia faahitihia i teie mahana, o tē tià roa e faaî i to tātou âau i te òàòà, e âmui noa mai ā te Fatu ia tātou i roto i teie tere, e i nià i te taiàraa o to tātou mau oraraa tātai tahi, tā tātou hoì e tautoo noa nei i te mau mahana atoà i te ìmi i te mau rāveà ia huru āteatea rii aè teie mau rūpehu o teie mau fifi e tāpoipoì noa nei ia tātou, aore e mahana tuua. E i te mau mahana atoà, te haamanaò noa nei te faraoa e te uaina o te ôroà, i te māa e te inu i te mau tāpaò no te here e te aroha o te Atua ia tātou i roto i to tātou mau haereà atoà. Terā to tātou pūai e to tātou aratai. Te tuhaa noa e anihia ra ia tātou, te hōhoraraa ia i te rima e te àràràraa i te mata, no te mea ua tae mai to tātou Ora, e te âpiti atoà nei o ia ia tātou i roto i te tere.

Ia tià mai e ia tauturu mai te Atua ia tātou.

Julien Iotua MAHAA òrometua

Tāpati 13 no Titema 2015
Tiairaa toru

Taiòraa : Ruta 3, 10 – 18

Ruta 3, 10 : *Ua ui mai ra taua feiā rahi ra ia na, nā ô mai ra : E aha hoì mātou nei.*

E uiraa teie na te feiā tei âmui mai i te hiti pape no Ioritāna, òia te vāhi òhiparaa a Ioane Papetito. E tano e parau e, te papetito, te hopeàraa ia no te òhipa a Ioane ; âreà te haamataraa o ta na òhipa, te tautururaa ia i te taata ia tātarahapa, òia te tautururaa i te taata ia ìte e ia fārii i te mau vāhi rii e mau ra o ia i roto te oraraa, te mau vāhi ihoā rā e òre ai o ia e matara i te raveraa i ta na tuhaa i te Atua ra.

I roto i te feiā i âmui mai, e piti huru taata aore ra, e piti huru pāhonora ta te taata : te vai ra tei fārii i te tātarahapa, e te vai ra tei òre i fārii. Te feiā tei òre i fārii i te tātarahapa, terā ia feiā e tiāturi noa ra e, ìnaha e mau tamarii rātou na Aperahama, aita ia e faufaa no rātou te tātarahapa, aita atoà ia e faufaa no rātou te papetito. Ia haapotohia, mai te mea ra i roto i ta rātou hiòraa, ua ravaì noa i te rirora ei tamarii na Aperahama. Âreà te feiā i fārii i te tātarahapa, rātou teie e uiui nei ia Ioane : *E aha hoì mātou nei* ; òia hoì, e nā hea mātou i teie nei, aore ra e aha te òhipa e tià ia mātou ia rave i teie nei.

Teie huru uiraa, eere noa ia na te feiā aita e taa faahou ra i te haapaòraa, te âau rā teie o te taata teie e paraparau nei, e tãpaò hoì no te haèhaa, tei tūàti maitaì i nià i te auraa no te tātarahapa. E tano e parau e, ua putapū te âau o teie feiā rahi i ta Ioane haapiiraa. Te huru mau teie no te feiā tei fārii i te māmarama o te parau, o tei ineine atoà rā i te fārii e na te māmarama o te parau e faahaere ia rātou i teie nei i roto i te oraraa.

E aha ta Ioane tauturu i teie mau taata, e aha te parau ta na i tuu i mua ia rātou ei pāhonora i ta rātou aniraa, ei tauturu ia rātou i te ìteraa e te fāriiraa i te rave i ta rātou tuhaa i te Atua ra. E tãpeà noa mai tātou i te hoê no ta Ioane aniraa, terā vāhi e nā ô ra e : *E piti o na pereue ra, e horoà atu o ia i te hoê no tei ère ; e e maa ta na ra, e nā reira atoà o ia.* Ia hiòhia, aita Ioane e ani ra i te tahi mea ê atu tei òre ā i noaa atu ra ia rātou, a hiò noa rā i te mea e vai ra i roto i to rātou iho oraraa i te fare. E àhu ra, e àhu ia, e maa hoì ra, e maa ia. Aita atoà Ioane e ani ra ia faaère roa ia rātou iho, e tãpeà ihoā i te tahi tuhaa na to te fare, aita atoà o ia e faahepo ra ia rātou ia horoà na te tahi pae, e haamanaò rā i te feiā e aita roa atu ta rātou, e haamanaò i te feiā i roto i te ère.

Ia hiòhia te oraraa o te nūnaa Māòhi i teie mahana, e tano maitaì atoà ia na teie uiraa : *E aha hoì mātou nei*, e aha te mea e tano ia tātou ia rave i teie mahana e huru māmā rii aè ai te nūnaa i roto i to na oraraa. E piti atoà ihoā huru taata e vai nei i nià i to tātou fenua i teie mahana : te vai nei te feiā ravaì, e te vai nei te feiā ravaì òre ; te vai nei te feiā taoà rahi, e te vai nei te feiā taoà òre. Te vai nei ihoā paha te taata e ère nei i te àhu, te ère nei i te maa ; tei hau roa atu rā i te peàpeà, i te mea ia e, ua ère te nūnaa Māòhi i to na àhu māòhi e ta na maa māòhi, òia hoì ua ère te Māòhi i te here e te aroha.

E mea tià atoà i te Ètārētia Porotetani Māòhi ia ui e : *E aha hoì mātou nei*, e aha te mea tei ineine o ia i te rave e huru māhorahora faahou ai te oraraa o te nūnaa Māòhi. E tano o ia e rave atoà i te peu e ravehia nei e te tahi mau tātiraa, òia te ôpereraa i te àhu e te maa na te feiā riirii. Ahiri rā o ia e tautururaa na i te nūnaa Māòhi ia hoì faahou mai to na tura ei nūnaa tumu i Māòhi Nui nei. Ia haapotohia ta Ioane aniraa, mai teie ia i muri

nei : tei roto noa te ora o te nūnaa Māðhi i to na iho rima, a rave noa i te mea e vai ra i roto i to na oraraa, aore ra a rave noa i te mea e vai ra i nià i to na fenua.

E te nūnaa Māðhi e, a tiàturi ia òe iho, e ora òe i to òe faaroo. A faaea i te tiàturi i te ora i faatiàturihia ia òe e nā rāpae mai i to òe fenua, e ora moemoeā te reira. A here i to òe māðhiraa, no te mea ua here māðhi mai te Atua ia òe ; a here i to òe fenua māðhi, no te mea e metua vahine māðhi to òe; a here māðhi i to òe Atua, no te mea e Māðhi to òe Atua. A haere rā mā tenā na maa here māðhi iti to òe, e ora òe. Mauruuru.

Robert, Maehaa a TAIRUA òrometua

**Tāpati 20 no tītema 2015
Tiaìraa maha**

Taiòraa : Mita pene 5, ìrava 1 e tae atu i te ìrava 4

« E iti ā òe, e Peterehema Efrāta, ia âmui atoà i roto i te mau tautani atoà i Iuta ra, e tae mai ra te hoê ia ù nei mai roto mai ia òe ra, o tē riro ei tāvana i Iteraèra nei, mai tahito mai ā hoì to na haereà, mai te mātāmua mai ā. »

Fārii mai te tāpaò no te Here e te Aroha, tātou atoà i roto i to tātou mau tāamotu atoà o Māohi Nui.

I roto i teie mau âvaè i orahia mai, aita hoê aè taime e faahitihia ra te parau òaòà no te nūnaa. Te haaparare noa ra te mau veà te parau no te vero e te mau veà pāpaì, te parau no te tōtōāraa taata, tamarii, taureà, taata paari ānei. Ua riro teie nūnaa o Māòhi Nui, mai te tahi nūnaa tōtōāraa, faatupuraa i te peàpeà. Eere faahou i te tahi nūnaa hau tei î te Here e te Aroha.

Ia faahitihia te parau no te « Porinetia », te hohoà e matara mai, te parau ia no te heeuri o te nātura, te hau o te nūnaa e te here o teie nūnaa i te taata. Ua riro te parau no « Porinetia », ei vāhi e tano te taata e haere e hiò, hoê aè taime i roto i to na oraraa. I teie mahana, eere te parau maitaì e taìtaìhia ra i roto i te mau veà.

I roto i teie parau a Mita, te vāhi iti o te mau òire o Iuta, hoê o te mau vāhi e torohia ra te parau, teie òire o Peterehema Efrāta. Te auraa o Peterehema, te fare èuraa faraoa, e o Efarāta, e vāhi fānauraa.

Te auraa, i roto i te parau a te perofeta a Mita, e paèpaèhia te vāhi iti i roto i te mau nūnaa atoà. Aita o Mita i faahiti i te parau no te nūnaa taparahi taata, te nūnaa faèhau o Aturia. Ua faahitihia na na teie parau mā te tuu i te vāhi èuraa faraoa i mua. Eere teie taata no teie nei ā te faaararaa, ê na teie parau i te tuuhia.

Te auraa, mea faufaa teie vāhi èuraa faraoa, vāhi hāmaniraa, vāhi haaputuputuraa o te mau taata, vāhi e tāpapahia e te nūnaa, i reira e tunuhia ai te faraoa o te nūnaa. Vāhi fārereiraa o te nūnaa e ara te mau parau âpī o te òire.

I roto i nā faaararaa e piti, tātou i Māòhi Nui e teie vāhi iti o Peterehema, aita te parau i taaê roa.

No tātou, ua naeàhia te parau, eere faahou i te parau maitaì no te mea, ua ûàna te parau ìno e te taparahi taata i nià ia tātou, te reira ta te taata e tāpeà mai.

No teie vāhi o Peterehema, ua naeàhia te parau o te nuu Aturia, ua iti te parau o teie nūnaa taparahi taata. Ua rahi mai te parau o te hoê tāvana mātìhia e te Atua, e na na e arataì, e faatere i te nūnaa Iteraèra, e ìte-atoà-hia i te hopeà o te Fenua.

Te auraa, i roto i te reira iti o teie vāhi, ua haafaufaa o Mita i te parau o teie tāvana rahi, e te huru o teie vāhi, te huru atoà o teie tāvana. No reira, e tano atoà ia tātou e haaputupu i te hoê vāhi, e hiò te parau no to tātou nūnaa e nā hea e faataui i te reira huru faaararaa. Nā hea e tauturu faahou i to tātou nūnaa, nā hea e haafaufaa faahou i te parau no te Here e te Aroha io tātou.

Ua naeàhia teie vāhi iti o Peterehema i te parau maità, aita ānei tātou i faaruè i te faufaa o to tātou fenua e te auraa mau, i ātea ai tātou i te Atua.

E tano i roto i teie tāpati no te tiaàraa, e faahoì te parau no te haapaeraa, e tuu i te hiti te mau mea atoà e haaapiapi nei ia tātou ia hoì faahou te hau i Māòhi Nui, ia hoì faahou te Here e te Aroha. Iaorana.

Heiata, Teahu.v a PIFAO òrometua

Mahana pae 25 no Titema 2015
Oroà Fanau

Taiòraa : Itaia 9/1-6

I te mau matahiti atoà te haamanaò nei tātou i te mau òhipa i tupu i te tau a fānauhia ai te Metia. Te rahiraa o te taima te mau parau e tāpeà-noa-hia ra, oia hoì te mau òhipa e tupu ra i roto i te mau puta o te Faaauraa Âpī, mai te **Ioane Èvaneria 1/1** *‘I vai na te parau i te matamua ra, i te Atua ra hoì te parau, e o te Atua hoì te parau’*. Aore ra **1/14** *‘I riro mai nei te parau ei taata e ua tiahapa mai i ò tātou nei...’* Ia hiò-anaèhia, ua oti te reira i te taiòhia i te pō fānau.

Ta tātou ra parau no teie mahana, tei roto i te puta a Itaia o tei òmua mai i teie faaàraraa i te **7/14** *‘E tena na, na te Atua iho e horoà i te tahi tāpàò no òutou : inaha ! e tō te paretenia, e e fānau i te tamaiti, e mairihia hoì to na iòà o Imanuera’*. Ua haamata Itaia i ta na tuhaa i te tau o te Arii Utia, Iotama, Ahata (**Itaia 7/3**) e ia Hetetia. E mau Arii no te tuhaa fenua o Iuta (**Mita 1/1**). Itaia e vaha parau tera no te Atua, ia tātou, i teie mahana, i mua i te parau o te **‘Fānauraa o te Metia’**.

Te faataa nei te **ìrava 1** ia tātou, i te vāhi oia hoì te mau tuhaa fenua o Iteraèra mai ia Tepuruna e o Nafatari. Teie mau fenua e òre rātou e ìte faahou i te ati mai tei orahia mai rātou i te matamua, e ìte ra rātou i te òàòà. E tae noa atu te mau tuhaa fenua na te pae tahatai e haere tià atu i Ioritana e ìte rātou i to tāuaro. Te auraa e ìte rātou i te taata aore ra te nūnaa ê atu ia na iho.

I haamata ai te **ìrava 2 e te 3** mai te tahi pehepehe te huru : *‘Te feiā i haere noa na te pōuri ra e māmarama rahi tei itea ia rātou ; te feiā i pārahi i roto i te maru pohe, ua anaana mai te māmarama i nià ia rātou. Ua faarahi òe i taua fenua ra, e ua faarahi i to rātou òàòà, te òàòà ra rātou i mua ia òe ra mai te òàòà i te àuhuneraa ra ; mai te òàòà o te feiā e tufa i te taoà pau ra’*. E 2 parau i o nei, a tahi, te pōuri aore ra te maru pohe e te piti te māmarama. Ua fārii te pōuri i te māmarama, no reira i anaana ai, i hotu ai te òàòà mai te tau hoturaa māa, e òre e tano e faaau i te òàòà o te taata mai tera feiā e rē nei no te *‘Euromillions’* ānei, eere te tano pāpū mai te peu e tupu te reira i teie mahana. Ia ìte atoà ra tātou e, i te matahura o teie nei ao, na te māmarama i ìriti i te uputa o teie nei ao.

Ia tae anaè ra tātou i nià i te **ìrava 4-6**, e 3 parau òàòà e ìtehia ra :

A tahi, to na tiàraa faaora i te nūnaa faaroo. Te haamanaò ra Itaia ia tātou i te òhipa i tupu i te tau a tuu ai te Atua i te nūnaa Iteraèra i te rima o Mitiana e rave rahi matahiti. Ua ofati te Atua i te reira, na roto i to na faaoraraa i te nūnaa Iteraèra.

Tera atoà te tuhaa o ta Itaia e hinaaro nei i te faaite i to teie nei ao, te tiàraa faaora o teie tāvini. Oia te haere mai e tāvini i te nūnaa here o te Atua. Ua tuu oia ia na iho i raro no to teie nei ao.

Te piti, te tāmā ia riro tātou ei mau taata mā i mua te Atua. I faaòhipa ai Itaia te parau o te ‘tamaa’ oia hoì te ‘tiaa e te àhu’ o te feiā tāmāi no te mea e mauhaa viivii, mauhaa o tei haerehia e haamanii i te toto. Na te auahi e tāmā e ia mā roa. Te tuhaa o te tāmā i te aau o te taata, e tāpaò faaite e riro mai te taata mā, ei taata âpī.

E te hopeà, te fānauraa o te Hau, te Ào, te Atua pūaì, te Metua no te ui a muri atu e te Arii no te hau.

Te hinaaro nei Itaia e haapāpū i te haereà mai o te Atua i rotopu ia tātou na roto i te fānauraa o te hoê tama o tei riro ei tāpaò faaite o te Atua ihoā tera i rotopu ia tātou. O ta te Èvaneria a Mātaio e haapāpū mai 1/23, o Ietu teie tamaiti. Na tera e faaite maitaì mai te hinaaro o te Atua ia tupu te parau i tohuhia i te tau tahito o ta te Faaauraa Tahito e tuu maira.

Te maitaì ia o te Faaauraa Tahito oia hoì te faaàra-ātea-raa i te mau òhipa e tupu atu ananahi mai roto atu i te Atua. Te tuhaa ia i haapaòhia mai e te mau pērofeta, te mau arii e te mau tahuà e faaite rātou i te parau tià e te parau mau. Area te Faaauraa Âpī no te pāhono ia i te mau parau o te tau tahito.

I roto i teie tau haamanaòraa i te tiàraa, fānauraa o te Metia e tano atoà tātou e tūtonu i te manaò i mua i te fifi o te nūnaa Māòhi. Ua àra teie nūnaa i te parau o te Metia e tona tupuraa, te vāhi ra aita teie nūnaa e haapaò ra, te Ora e vai ra i roto i te parau a te Atua. No reira te nūnaa faaroo aita i taere no te hiò i to òe parau e te faatūàti ia tāua e te Atua Metua.

E mahana arearearaa teie no te tahi pae. E mahana haamoriraa no te tahi. E mahana oto no vetahi no te mea aita e òhipa, aita e moni e aita atoà ia e moni no te faatamāa i te mau tamarii i te fare. Te tahi, e mahana raveraa òhipa no te mea tera ta na tapu faraoa. To tātou ra tiàturiraa eere i nià i teie mau òhipa, tei nià ra ta te Here e te Aroha e faatupu i teie mahana. E vaiiho tātou na te hau e te òaòà e arataì ia tātou, te nūnaa Māòhi. E rave rahi ìno e tupu nei i roto i to tātou fenua iti, ua moèhia te Aroha.

Te ani tāparu nei tātou i te Atua, ia riro noa o ia to tātou māmarama. Na roto te Metia o tei haere mai e tūrāma ia tātou e ia riro tātou paatoa ei mōrī tūrāma i te mau ùtuafare atoà e àua haàti ra ia tātou. E parau òaòà e te hau teie, eiaha noa ra i te pae ùputa o te fare pure aore ra i te pae fare. E tiàturi ra teie, ia hau teie nūnaa e ia anaana oia i te maitaì o te Atua. E nūnaa māmarama te Māòhi e tuhaa tūrāma ta na i tera i pihai iho ia na. Ei òpaniraa, e reo no Itaia 9/7 i te vāhi hopeà : ‘Na te itoito o te Atua teie e rave’.

Herenui, Ranihā vahine a TETARONIA òrometua

Mahana maha 31 no Titema 2015

Taiòraa : Itaia 55, 6-13

Ia haamaitàhia te Atua i to tātou fārereiraa i teie pō hopeà no teie matahiti 2015.

Ia haamaitàhia te Atua no terā rahiraa ià i topa i teie matahiti.

Ia haamaitàhia te Atua no terā rahiraa māa i hotu e i tupu i teie matahiti.

Ia haamaitàhia te Atua no te itoito, te here e te aroha ta na i tuu i roto ia tātou.

Ia haamaitàhia te Atua no te faaòromaì, te manaò tauturu ta na i faaite ia tātou.

Ia haamaitàhia te Atua no te faaroo ta na i horoà ia tātou.

Ia haamaitàhia te Atua no te rahi o to na here e to na aroha ia tātou

Te nā ô ra ta tātou parau i te roto i te Itaia 55 ìrava 6 : E ìmi òutou i te Atua, òi ìtea aè o ia, e tiàoro òutou ia na, òi fātata mai o ia.

Teie perofeta Itaia no te tau ia a haruhia ai o Pāpuronia e te hau Peretia i reira o Iteraèra i te faaea titiraa, mea nā reira o Iteraèra i tae ai i Peretia. Te tau a faaea ai o Iteraèra i Peretia, teie te mau perofeta i òhipa o Hatai, Opatia, Ioera, Tetaria, Marati e teie Itaia. Te auraa, tei te fenua Peretia o Iteraèra a parau ai o Itaia i teie mau parau ta tātou e hiò nei.

Ua ìte tātou i te mau tumu i tae ai o Iteraèra i Pāpuronia e i Peretia no to na faaroo òre, no to na taivaraa i te Atua. I to na faaruèraa i te Atua, i reira Iteraèra te haamataraa i te fifi io na iho na mua roa. Ua ìmi te mau perofeta i te mau rāveà atoà i te faaararaa ia Iteraèra e hoì i te Atua aita o Iteraèra i faaroo. Te auraa, aita o Iteraèra i faaroo i te mau perofeta. Aita o Iteraèra i hoì i te Atua, ua mārō noa o ia i roto i te mau òhipa tei faaātea ia na i te Atua te tumu o to na ora.

Te hopeà o to na ètaèta, te hopeà o to na faaroo òre, te hopeà o to na taivaraa i te Atua i Pāpuronia o ia te vairaa. E ua riro o Pāpuronia ei fenua âpī no Iteraèra no to na faaruèraa i te Atua te Tumu o to na ora. Pāpuronia, te fenua âpī o Iteraèra i reira o na te faariro-raa-hia ei tītī. Pāpuronia te fenua âpī o Iteraèra i reira o ia e mihi ai i to na fenua e te mau maitai atoà i fānaðhia e ana.

Te auraa, te fenua ta te Atua i tapu i to na mau tupuna. Te fenua ta te Atua i pūpū i roto i te rima o to na mau tupuna, ua faaèrehia o Iteraèra e te Atua. Ua faaère te Atua i to na nūnaa i te maitai ta na i horoà no te faaìteraa i to na Here e to na Aroha ia na. Ua tae anaè te Atua i nià i te faaèreraa i te maitai ta na i horoà i to na nūnaa, e tumu ia.

Eere no te tahi noa hapa a te tahi taata i tae ai te Atua i te raveraa i te reira. Eere atoà no te hara a te tahi pupu taata i tae ai te Atua i te faaèreraa i to na nūnaa i to na fenua. No te mea rā ua ò te tāatoà o te nūnaa i roto i te faatupuraa i te mau òhipa tià òre i tae roa ai te Atua i te faaèreraa i to na nūnaa i to na fenua. Te auraa, ua tae te nūnaa i nià i te tahi faito rahi ìno i rave ai te Atua i te faaotiraa e faaère i to na nūnaa i to na fenua.

E tano e parau tei te fenua Peretia Iteraèra i rave ai te perofeta Itaia i teie faaararaa i to na nūnaa : **E ìmi òutou i te Atua, òi ìtea aè o ia, e tiàoro òutou ia na, òi fātata mai o ia.**

Teie faaararaa a te perofeta tei nià i te tītau faahouraa i to na nūnaa tei ātea i to na fenua e ìmi faahou i te Atua e e tiàoro faahou i te Atua. Te Atua i roto i to na maitai, aita o ia i hinaaro ia ora noa to na nūnaa i roto i te mau mea e fifi ai o ia. Aita te Atua i hinaaro e ia ora noa to na nūnaa i roto i te tano òre e te faufaa òre.

Na roto i te Parau ta te perofeta e faaara ra, te faaite ra te Atua i ta na tauturu. Te faaite ra te Atua i to na here no reira o ia i faaue ai i to na tāvini e parau i to na nūnaa.

I te fenua Peretia to te perofeta faaararaa i te nūnaa Iteraèra no te mea aita te Atua i hinaaro e ia ora taa òre noa to na nūnaa. I te fenua Peretia to Iteraèra oraraa i roto i te mau faanahoraa māa òre e paia òre, aita te Atua i hinaaro e vaiiho noa i to na nūnaa i roto i teie mau faanahoraa.

Te Atua na roto i te Parau ta na i horoà ia Itaia, te hinaaro ra o ia i te mea e maitai ai to na nūnaa. Te hinaaro ra te Atua i te mea e hoì faahou mai ai te òaòa i roto i to na nūnaa. Na roto i ta na Parau, te faaite ra te perofeta te Atua te tumu o te maitai. Te auraa, te hinaaro ra Itaia ia tūtonu te nūnaa i nià i teie parau: **E ìmi òutou i te Atua, òi ìtea aè o ia, e tiàoro òutou ia na, òi fātata mai o ia.**

Te faaite ra Itaia aita te Atua i ātea roa ia na. Te tiaì noa mai ra te Atua ia faaite faahou o Iteraèra i to na hinaaro ìmi ia na. Te tiaì noa mai ra te Atua e ia tiàoro faahou o Iteraèra ia na. Te auraa, tei te Atua te rāveà e maitai faahou ai o Iteraèra. Tei te Atua te rāveà e matara faahou ai te fifi o Iteraèra. Tei te Atua te rāveà e hoì faahou o Iteraèra i to na fenua.

Te Atua te tumu o te maitai, te Atua te tumu o te ora. Ia faaite faahou o Iteraèra i to na hinaaro i te Atua, e fānaò faahou o ia i te maitai. Te auraa, na to na haafātataraa i te Atua, e ìte ai faahou o ia i ta te Atua tauturu. Na to na haapaòraa i te Parau a te Atua e māmarama faahou ai o ia i to te Atua hinaaro. Na to na here i te Atua e ìte faahou ai o ia i te rahi o te here o te Atua ia na. Na to na aroha i te Atua, e māmarama faahou ai o ia i te rahi o te aroha o te Atua ia na.

Ia pāpū maitai ia Iteraèra, aita e maitai i rāpae i te Atua. Aita e ora i rāpae i te Atua. Aita e òhipa faufaa ta na e rave ia òre o ia ia tiàoro faahou i te Atua. Aita e òhipa maitai e tiaì ia na ia faatupu ia òre o ia ia tiàturi faahou i te Atua. O na noa to na haereraa, e mea faufaa òre. O na noa to na oraraa, e fifi o ia.

No reira, ia hoì o Iteraèra i te Atua, i reira o ia e ìte faahou ai i te maitai o te Atua. Ia tiàturi o Iteraèra i te Atua e faaite faahou te Atua i to na here ia na. Ia ìmi faahou o ia i te Atua, e faaite te Atua i to na aroha ia na. Ia tiàoro faahou o ia i te Atua e ìte faahou o ia i ta na tauturu.

Mai te Atua e parau ra ia Iteraèra na roto i to na tāvini Itaia, e ìmi ia na e e tiàoro ia na te tītau atoà mai ra te Atua ia tātou i te hopeà o teie matahiti 2015 e ìmi ia na e e tiàoro ia na. Mai te Atua e tauturu ra ia Iteraèra na roto i ta na Parau, a ìte atoà tātou e te tauturu atoà mai ra te Atua ia tātou.

E ìmi i te Atua e e tiàoro i te Atua, te reira te parau ta tātou e tāpeà e ta tātou e faaitoito i te faatupu. Te Atua i roto i to na maitai rahi, ua aratai mai ia tātou i te roaraa o teie matahiti 2015. Ua tiaì o ia ia tātou i roto i te mau mahana maitai e i roto i te mau mahana fifi. Ia haamaitaihia te Atua no te reira.

To te Atua e hinaaro, ia hiòhiò tātou i to tātou oraraa. Ia hiòhiò tātou i te huru o ta tātou mau òhipa. Ia hiòhiò tātou i te huru io ta tātou tāviniraa e ta tātou faaiteraa. Ia hiò tātou i ta tātou tiaauraa i te mau maitai ta na i horoà mai : To tātou fenua, to tātou Reo, to tātou Māðhiraa.

Eita e òre ua ìte tātou i ta te Atua tauturu i te roaraa o teie matahiti. Te tauturu a te Atua i na roto mai ia tātou, i nā roto mai i te mau taata tei fārereihia e tātou, i nā roto mai i te rahu a te Atua. Te Atua i roto i to na Manahope, te ìte noa mai ra o ia i to tātou huru e to tātou oraraa. Te Atua i nià i te raì e i nià i te fenua, aita e mea moè ia na i te ìte.

I mua i te Parau ta tātou e hiò nei, te riro ra te reira ei tauturu ia tātou no te mea te tītau mai ra te Parau i ia ìmi tātou i te Atua e ia tiàoro tātou i te Atua. Ua ìte tātou tauì noa ai to tātou huru e tauì ai ta tātou mau òhipa, eita te Atua e tauì. E Atua aroha e e Atua here to tātou. Te faaìte mai ra te Patau i ta te Atua tītauraa ia tātou. E fārii te reira ei maitaì no tātou.

Ua tano teie parau a te perofeta Itaiia : **E ìmi òutou i te Atua, òi ìtea aè o ia, e tiàoro òutou ia na, òi fātata mai o ia**, ia haamāuruuruhia te Atua no ta na Parau tei faaitoito ia tātou i te ìmi ia na e te tiàoro ia na i reira o ia e ìtehia ai e i reira o ia e fātata mai ai.

Ia maitaì tātou i te Matahiti âpī 2016 e fātata mai nei. Ia ora nā.

Jean, Tehaapapa a TEURURAI òrometua

***Mahana pae 1 no tenuare 2016
Faaitoitoraa no te matahiti âpī***

Taiòraa : Taramo 148
Apotarupo 5/11-14

Ia ora na i te Atua i teie matahiti âpī.

I na roto mai nei tātou i te ùputa no teie tau âpī i te tomo mai, ta te here e te aroha o to tātou Atua i ìriti no tātou. E mau tuuraa âvae matamua roa no teie tau hora rii tei mairi, e mau tuuraa âvae atoà rā tei haamanaò mai i te âtea o te èà o ta tātou e haere nei. E no te âtea hoì o te vāhi haereraa, aita atoà tātou i ìte i te mau mea e riro i te tupu mai, i nià i teie èà ta tātou i haamata i te haere mai ei hoìraa no tātou i te Atua ra.

Te mea pāpū rā, e èà terā e toro ra i mua ia tātou, hinaarohia ia i te feiā haere na nià i teie èà te tiāturi-pāpū-raa i te Atua, no te tauturu, ia òre tātou ia pūhapa i nià i teie èà hoìraa i te Atua ra, e i te māmarama o ta Na parau no te tūrāma i to tātou haereà ia òre ia topa i roto i te mātaetae, oia hoì i roto i te paruparu o te àau no te mea aita e ìtehia atu ra te hopeà o te èà e ravehia ra.

E tau âpī, e i parauhia ai to te ***âpī*** no te mea ia ua hope aore ra ua mairi te tahi tupuraa òhipa i orahia mai na e tātou, e tupuraa òhipa âpī terā e vai ra i mua ia tātou, e te mea e hinaarohia ra, ei tariā ia no te faaroo ia tuì te roo o te Atua ia tātou. Ei mata no te hiò ia ìte, ***no te mea ua ìte òe i te mea maitai***. Ei ôpū no te faarii i te parau, te parau tei riro ei fauraò no te manaò o te Atua ia tātou. Ei taponono no te amo, te amora a i te ôpuaraa faaora a te Atua i to teie nūnaa. Ei rima no te tauturu i te tahi tei topa, te tahi tei paruparu, ***e ta tātou hoì i rave no te tahi, no Ietu tātou i na reira ai***. Ei âvae no te faaruè i te vāhi o ta tātou e tiā ra, e te titau hoì i te vāhi tei reira to tātou Atua i te tiaàraa mai ia tātou.

E faaroo atu ra vau i to nià atoà i te raì ra, to te fenua nei, to raro i te repo, e to te moana, e to roto ia rātou atoà ra, i te na ôraa e, o te haamaitai, e te tura, e te hanahana, e te mana, ei ia Na ia ei tei pārahi i nià iho i te terono ra, e ei te Arenio, e a muri noa atu... (Apotarupo 5/13). Te reo ia o te âpotetoro ia tātou i teie matahiti âpī, e i nià i teie èà hoìraa i te Atua ra.

Te hoìraa i te Atua, o te haamaitairaa ia ia Na, oia hoì, te raverā ia i te òhipa no te faatupu i te maitai, e te mea maitai hoì tei ravehia e tātou, o ta tātou ā ia e faariro ei faahanahanaraa na tātou i to tātou Atua, te Tumu no te maitai o te òhipa o ta tātou i rave. Oia hoì, faahoì i te maitai ei tāhei hanahana na tātou i to tātou Atua.

Teie nei rā, eiaha tātou e manaò e, o tātou anaè te taata terā e anihia ra e haamaitai i te Fatu, oia hoì e rave i te mea maitai. Mea pāpū maitai te reo o te Apōtetoro : ***To nià atoà i te raì ra, to te fenua nei, to raro i te repo, e to te moana, e to roto ia rātou atoà ra***, te haamaitai ia i te Fatu. E no te tauturu ia tātou i teie haamaitairaa e anihia mai nei, tāmata na tātou i te hiò i te tauturu a te Pāpaì Taramo 148. Te na ô ra : ***E haamaitai i te Atua i te mau raì ra, e haamaitai ia na òutou atoà e pārahi i nià ra, e haamaitai ia na òutou atoà e te mau Mērahi, e haamaitai ia na òutou atoà e te mau nuu ra, e haamaitai ia na e te mahana, e haamaitai ia na e marama, e haamaitai ia na e te mau fētiā, e haamaitai ia na e te raì o te mau raì ra, e haamaitai ia na e te mau pape i nià iho i te mau raì ra...***

I ô nei e tano ai te tahi ā reo to te Pāpāi Taramo e na ô ra e, *Te parau hua nei te mau raì i te hanahana o te Atua, aita e ôrero, aita to rātou reo i ìtea, ua tae rā te haruru o ta rātou haamaitāraa i te ôtiā o te fenua nei.* Te auraa, aita hoê mea i ère i roto i te raì ra i te anihia e haamaitāi i te Atua, mai te mau Mērahi, te nuu atua, te mahana, te marama, te fētiā e tae noa atu i te vai i te raì tua tinitini. Aita e tetoni tuua rātou i te faatupu i te mea tiā ei roo hanahana no te Atua.

Ia hiò mai tātou i te parau o te fenua, te na ô ra : *E haamaitāi i te Atua i niā i te fenua nei, te mau mea rarahi o te tai, e te mau vāhi hohonu, te auahi e te ua paari, te hiona e te òhu, te matai vero ra e faatupu i ta Na ra parau. Te mau mouà e te mau âivi, te mau rāau māa ra e te mau âreti, te mau manu e te mau puua atoà, te mau mea e nee ra e te mau manu pererau...*

No te fenua e te aru e tae noa atu i terā mau mea rii e nee haere ra na roto ia na, na reira to te moana e to na î, te haamaitāi noa atoà ra rātou i te Atua, e eita rātou e tiāi mai i te taata, ê na ta rātou haamaitāraa i te tae i te Atua ra, e te tāmāu noa ra ā rātou i te haamaitāi i te Atua. E ia au i te reo o te Apōtetoro, *Ua faaau te Atua i te haapaòraa na rātou, e aita roa te hoê i hapa i roto ia rātou ra.*

E tātou e te taata nei, e aha ta tātou e tiāi nei. Teie te reo o te Pāpāi Taramo ia tātou i teie hoìraa no tātou i te Atua ra : *E te hui arii o te fenua nei, e te taata atoà, e te feiā mana, e te mau haavā atoà o te fenua nei, te mau taata âpī e te mau paretenia, te mau taata paari e te mau tamarii, o te reira te haamaitāi i te Atua...*

Te pāpū atoà ra ia ia tātou e, e parau ta te Atua i te mau mea atoà tei riro ei tupuraa hanahana no te mana o ta na parau, mai te raì e to na î, te fenua e to na î, te moana e to na î. E parau atoà rā ta te Atua i te taata i roto i to tātou rauraa, e parau ta te Atua i te tamarii, e parau i te taureàrèa, e parau i te rūàu, e parau ta te Atua i terā taata tiāraa, e tae noa atu i terā taata aita to na e tiāraa. E haamaitāi te tātoàraa i te Atua. Ta te Atua e tiāi mai ra, ta te Atua e hinaaro mai ra, terā ia taata tei tae to na àau i te hoì i te Atua ra, terā taata tei fārii ia tūramahia to na haereà e te parau a te Atua. Te auraa i roto i teie haamaitāraa aore ra i roto i teie hiòraa, te mea ta te Atua e tiāi mai, maoti rā, te taata ia tei tae to na àau e rave i te mea maitāi no te faahanahana i te ià moà o te Atua.

I mua i te èa e toro ra i mua ia tātou, te anihia ra ia tātou e haamaitāi i te Atua. E i niā i teie èa, òre noa atu ā tātou e ìte i te hopeà o te èa, haamanaòraa tātou e, i roto i teie haereà no tātou, eere o tātou anaè, aore ra, eita to tātou Metua e faaruè ia tātou ta na mau tamarii e o tātou anaè i to tātou haereà, tei pihai iho rā O ia ia tātou i te tautururaa mai i te mau tuuraa âvae atoà i niā i teie taàra, tei ineine o Na i te faatiā ia tātou i te mau taimè atoà e peretai ai to tātou âvae e e topa ai tātou. Tei pihai iho o Na ia tātou i te taurumiraa e te faaoraraa i to tātou mau pēpē atoà, tei pihai iho o Na ia tātou i te haapiiraa mai e te faaitoitōraa ia tātou i te tāmāu māiteraa i te tuu i to tātou tiātūriraa i roto i teie arataàraa na Na ia tātou i te fare Metua.

I teie hoìraa no tātou, na te Atua te ôpuaraa faaora, te Atua iho teie e parau mai nei faaâpī au ia òe, na tātou atoà rā e tauturu i te Atua ia tupu ihoā to na hinaaro. Teie tau fifi ta tātou e ora nei, e tauturu mai te Atua, tauturu mai te Atua ia tātou e to teie nūnaa. Na te Atua e horoà mai te î. Na te Atua atoà e horoà mai i te pāpū te tiātūriraa, e haere ihoā rā. E hoì anaè tātou i te Atua ra...

Thognio, Tamuera a PERE òrometua

Étarētia Porotetani Māōhi

Église Protestante Māōhi

Papeete, i te 24 no fepuare 2016

Te Peretiteni,

VEÀ ÒROMETUA

I te mau taeaè e tuahine òrometua,

E hoa ino mā e, ia ora na roa i te aroha o te Atua.

Terā mai ta tātou Veà òrometua no teie mau ôroà e fatata mai nei. Te hinaaro nei au i te haamauruuru maitaì i te feiā atoà i faataa mai i to rātou taime no te faaineine mai i teie mau parau ei tautururaa ia tātou i roto i te reira mau ôroà.

Na tātou te reira e faanavaì maitaì atu i roto i ta tātou mau feruriraa ia riro mau ei tautururaa na tātou i to te Etārētia i mua i te tītauraa a te Atua.

Ia haamaitaì te Atua ia òutou atoà na e i to òutou mau ùtuafare, te mau âpooraa tiàtono e te mau pāroita ta òutou e tāvini na.

A fārii mai te tātpaò no te aroha e te faatura ia òutou.

Taaroanui, Taarii a MARAËA òrometua

Tāpati o te mau âmaa 20 no Māti 2016

Taiòraa : Firipi 2, 6-11

6 O te huru ia o ia no te Atua, e aore o ia i parau e haru tōroà ia fāito atoà o ia i te Atua. **7 Haapae atu ra rā i to na iho, rave atu ra i to te tāvini ra huru, i te fānauraa mai mā te huru o te taata nei. 8 E no te mea o ia i itea mai te taata nei i te huru, ua faahaèhaa o ia ia na iho, i te haapaò-māite-raa e tae noa atu ra i te pohe, i te pohe tātauro ra. 9 I faateitei roa atu ai te Atua ia na, e ua horoà hoì i te ià i hau ê roa i te mau ià atoà nei no na ; 10 ia tuu te mau turi atoà i raro, to te raì, to nià i te fenua e to raro aè i te fenua, i te ià o Ietu ra ; 11 e ia fāi te mau vaha atoà, e o Ietu Metia te Fatu, e hanahana atu te Atua Metua ra.**

Ia haamaitāhia te Atua tei here ia tātou na roto i ta na Rahu : te fenua e to na î, te moana e to na î, te raì e to na î.

Ia haamaitāhia te Atua tei here ia tātou na roto i ta na Tamaiti no ta na mau haapiiraa, ta na mau òhipa faaora i te mau huru mai atoà, ta na mau tiàvaruraa vārua ìno i noho i roto i te taata, ta na faatià faahouraa i te taata mai te pohe mai, ta na paraparauraa i te miti, te matai e te rāau.

Ia haamaitāhia te Atua tei here ia tātou na roto i ta na Parau tē faaite ia tātou i to na hinaro, tē tūrama ia tātou i te èa e tae ai tātou ia na ra.

Ia haamaitāhia te Atua tei horoà mai i to tātou fenua, to tātou Māðhiraa : to tātou reo, to tātou parau, to tātou hiroà,

Te rata, te tahi ia rāveà ta te àpotetoro Pauro i faaòhipa no te faatūati i te mau Etaretia ta na i haamau i terā fenua e terā fenua. Na roto i te rata, te faaite ra o Pauro i to na mau manaò i nià i terā òhipa e terā òhipa e tae noa atu i te mau mea ta na e tiàturi ra e e mea faufaa.

Teie rata ta te àpotetoro Pauro i pāpai i te Etaretia no Firipi ta na i haamau tei roto o ia i te fare tāpeàraa. Ia hiò tātou i teie tuhaa no ta na rata, te faaite ra o ia i ta na hiòraa i te Fatu.

No Pauro, Ietu e Fatu o ia. E huru Atua to na. Te auraa, te vai ra te tahi mea i nià ia Ietu tei haamanaò mai i te Atua. Ia nā reira anaè Pauro i te parau, aita Ietu i faaite e e Atua o ia. Te fāi noa ra o Pauro te vai ra te huru o te Atua i nià ia Ietu.

Te hiò atoà ra o Pauro ia Ietu, mai te mea ra aita roa atu i roto ia na te manaò e haafaito ia na i te Atua. Te auraa, mea ê ihoa te Atua, mea ê ihoa o ia. Aita Ietu i haere mai i te fenua nei mai te Atua ra.

Te huru ta te Fatu i rave i to na haereraa mai i te fenua nei o te huru ia o te tītī. Te tītī, te huru taata ia i te faito raro roa. Te tītī, aita to na parau i roto i te oraraa. To na parau tei roto i te taata tei tatara mai ia na mai roto mai i te mau taata tei haru ia na. To na parau tei roto i te taata tei hoo mai ia na. I rave ai o Ietu i te huru o te tītī no te haafaito ia na i te taata i te oraraa haèhaa roa.

Te faaite noa mai ra te reira i te haèhaa o te Fatu i te haereraa mai i te fenua nei. Aita atu ta te Fatu tītauraa, ia tupu to te Atua hinaaro. Ia faaitehia te hinaaro o te Atua na roto i te haapiiraa. Ia faatupuhia te here o te Atua na roto i te òhipa faaoraraa mai. Ia faaitehia te aroha o te Atua na roto i te mau tiàvaruraa vārua ìno tei noho i roto i te taata. Ia itehia to te Atua maitaì na roto i te faatià faahouraa i te taata mai te pohe mai.

Ia haamaitaìhia te Atua no te here e te aroha o te Atua ta te Fatu i faaite na roto i te mau òhipa atoà ta na i rave. Aita o ia i tītau i te hanahana. Eita o ia i tiaì i te haamaitairaa a te taata. Ua rave noa o ia i te òhipa ta to na Metua i tītau ia na e rave mā te huru o te tītī. Ua faaite o ia i te faufaa o te haèhaa i roto i te faatupuraa i to te Atua hinaaro. Te Atua i nià, o ia i raro. Ua maraa te reira raveraa i te Tamaiti a te Teitei. No reira Pauro i parau ai, ua faateitei te Atua ia na.

I mua i te huru o te Fatu ta Pauro e faaite ra, eita e roaa ta tātou faahanahanaraa ia tātou no te mea no te Atua te hanahana. Mai te peu te tiāturi ra tātou i te Atua, eita e roaa ta tātou faarahiraa ia tātou no te mea ua faahaeraa te Fau ia na. Mai te peu te tāvini ra tātou i te Fatu, eita e roaa ta tātou faahuaraa ia tātou no te mea ua rave te Fatu i te huru o te tītī.

No te Atua te hanahana, no te Fatu te maitaì, ta tātou tuhaa o te faatupuraa i to te Atua hinaaro e te raveraa i te Fatu ei hiòraa na tātou ia maitaì ta tātou tāviniraa e ta tātou faaìteraa.

Ia haamaitaìhia te Atua no ta na Parau. Ia maitaì tātou i teie hepetoma âpeeraa i te mau àti o to tātou Fatu. Ia ora nā.

Jean, Tehaapapa a TEURURAI òrometua.

Monire 21 no Māti 2016

Taiòraa : Mareto 14/53-65

Ua parau atu ra Ietu : « O vau ia » (Mareto 14/62)

Ia haamaitaìhia te Atua no teie hepetoma âpī ta tātou e tomo nei. Hepetoma haamanaòraa na to te hui faaroo maru metia i te māuiui rahi o te Fatu, te mau pariraa, te haavāraa, te faautuàraa, to na pohe tātauro e tae noa atu i to na ra tiāfaahouraa, te niu o te faaroo maru metia. Mea tiā ia faahaèhaa tātou ia tātou i mua i te fatu o te parau ta tātou e hiò nei : O vau ia.

Ua ahiahi, ua pure Ietu i te ô no Tetemāne. Ua vāreà te mau pipi i te taòto. Ia hope ta na pure, te faaara nei o ia i te mau pipi ia haere rātou i te hoê vāhi. Te tae mai nei te hoê ruru taata, arataìhia e Iuta no te haru ia na.

Teie taime, tei mua Ietu i te âpooraa tuneteri oia hoì, te mau tahuà rarahi, te feiā paari e te mau pāpāi parau. Te ìmi anaè ra rātou i te mau ìte ei faatià i ta rātou mau pariraa. Aita rā ta rātou mau parau i tiāhia. Te rū nei teie haavāraa. Te rū nei te âpooraa tuneteri i te faautuà ia Ietu. I roto rā i te hiòraa, ua rave ê na rātou i ta rātou faaotiraa. Aita ā te haavāraa i tupu, ua oti ê na te utuà i te ravehia.

E piti taime to rātou uiraa ia Ietu. No te taime matamua, ua pāhono Ietu i ta rātou uiraa nā roto i te māmū. I roto i te èvaneria a Mareto, e ìte pinepinehia te parau no te māmūraa. I roto i te tunato no Taperenaumi, ua hamāmū Ietu i te mau vārua faufau. Ua haamāmū Ietu i te àre e te matai. I te poi poi no te Pāta, ua māmū te mau vahine i mua i te tonoraa a te merahi. E i teie hoì taime, ua māmū Ietu i mua i te tuneteri.

No te tiā òre o ta rātou parau i māmū ai Ietu. E faaàfaroraa parau teie e tupu nei, riro roa atu ra rā ei pariraa. E aha te mea e tano e horoà inaha, ua topa mai te pariraa. Na vai e faaàfaro. To vai te reo e faaroohia maori rā, to te pae rahi. I teie hora nei, tei te pae iti Ietu.

Teie rūraa a te tuneteri, ua arataìhia ia e te ririhae. Ia aratai-anaè-hia te hoê âpooraa e te riri, tiàturi ihoā ia tātou e, e faaotiraa ìno te matara mai. Ia rave rū anaèhia hoì te hoê tāpura òhipa, eere atoà i te mea maitaì ia oti mai. Te auraa, aita e òhipa maitaì ta te riri ia rave mai, nā reira hoì te hae, e te rū. I òre ai o ia i rū noa i te pāhono.

I terā rā uiraa e « O te Metia anei òe, te tamaiti a tei haamaitaìhia ra. ». Ua pāhono o ia e « O vau ia »

Ua riro atoà rā ta na pāhonora ei pāhonoraa e tiaìhia ra e te tuneteri.

Te auraa, no rātou, na Ietu iho i rave i te faaotiraa no na. E tano ai ia na te utuà pohe.

Ietu anaè i to na pae, aita e taata ê atu no te turu i to na manaò. O vai ta na e tiàturi. E ani ia vai te tauturu. Na vai rā e pāroru ia na. Aita e taata, i tano roa ai te māa parau ra e « Ta ù mau hoa e tei herehia e au nei, ua faaātea ê i te tiàraa i teie nei i taua àti no ù nei : e te mau tauaro nei, tei te ātea ê i te tiàraa ». Te auraa, Ietu anaè te tià no na iho i mua i te tuneteri. Aita to na manaò i tau. Aita te tiàturiraa i àueue. Hoê noa tē tano e tiàturi maori rā, to na iho Metua.

I mua i te haavîraa manaò, eita te nūnaa maru metia e māmū. E tiàraa parau to na. E parau faatupu ora ta na. E parau o na mai te itoito e te pūai e te mataù òre ia tiàmā te parau maità « O vau ia ».

Eere i te mea maità ia ravehia te hoê faaàfaroraa parau mai te peu ua ineine ê na te pariraa. Eita te faaàfaroraa parau e ravehia mai te haapae i te hoê e te haapaò noa i te tahi.

I teie àpeeraa na tātou i to tātou Fatu, te vai nei te tahi pae o tātou e ora nei i raro aè i te haavîraa e te haamataùraa manaò. Fātata roa e aita to rātou e turaraa taata faahou. Ua faaotihia to rātou parau. Rātou i roto i to rātou iti e te ère, rātou te mea tano òre âreà te tahi pae i nià i to rātou tiàraa, rātou anaè ia te mea tano.

Te titau mai ra te parau ia tātou ia tià tātou eiaha no te pāroru e te faatià-noa-raa i te tahi no te faaite rā i te parau tià mai te tiàmā e te mataù òre. E mataù i te Atua e aro i te ìno, ia tupu te ora. Ia maità i teie hepetoma, ia ora na.

Léry, Taahitua a TEMAURIURI òrometua.

Mahana Piti 22 no Māti 2016

Hepetoma Moà 2016

Taiòraa : Taramo 91 / Ev. Māreto 14/ 66-72

Te parau nei au ia Iehova : « To ù ia haapiiraa e to ù pare, taù Atua, e ta ù e tiàturi nei. » (Tar 91/2).

E te mau tamarii a te Atua, ia ora na i roto i te here mau o te tumu o to tātou Ora ; ia maitaì e ia riro noa ā te Atua ei haapūraa, èi pare e èi tiàturiraa pāpū mau no tātou.

Te faaite nei ta tātou parau i te tahi huru ta te hoê o te mau pîpî a te Fatu i rave i te taima a haavahia ai to tātou Fatu, ia Ietu-Metia. Oia hoì, to Petero hunaraa i te Fatu. E tano ra i te ui e : e aha te tumu o Petero i huna ai ?

Te mea pāpū, i faaara ātea nā te Fatu ia Petero i teie huru to na e teie parau. E ua ìte Petero i ta na i pāhono i nià i te Fatu. Ua huna, ua haapae, ua haamoè i te parau o te Fatu. Ua paruparu ānei, ua taupupu ānei te tiàturiraa, te faaroo o Petero ?

E mea maere mau teie huru to Petero, ìnaha hoì, hou teie parau a tupu ai eere teie te huru o ta na i faaite i te Fatu, e hohoà ra no te hoê tei hōroà i to na tāatoàraa, to na here, to na āau i nià i te Atua.

Ua haapāpūhia mai ra teie huru to na e te moà ; mai ta te Fatu i faaite ia Petero. Oia ia, na te moà i haamanaò ia Petero i ta na parau ; na te moà i haapāpū ia Petero e ua haavare, ua huna, ua haamoè, ua faaruè o ia i te Fatu.

E tano ia e parau, ua ìte ê na te Fatu e te Rahu tei nā roto hia mai e teie moà i te hohoà e te huru mau no te hoê taata.

Ia hiò anaè hia teie huru to Petero, òiò noa ihoā tātou i te horoà i te manaò faahapa i nià ia na. E tātou, aita atoà nei te moà i faaite i to tatou hohoà e to tatou huru, aore ra te tahi atu animara ?

Mai te peu, ua huna Petero i te Fatu, e aha atu ā ia tatou ?

Te haapiiraa ra ta ù e tāpeà mai no teie hepetoma moà 2016, eiaha ia teie parau ia riro noa èi haamanaòraa i te òhipa i tupu i nià i te Fatu ; ia riro ra èi taima faufaa no ù i te hiòfaahouraa i to ù parau e ta ù tāviniraa (èuhe), ia riro èi taima tātarahaparaa na ù i mua i to ù Fatu no te rahi o ta ù mau hara i rave, i faatupu, i manaò.

Te haapii atoà mai ra teie parau, te vai noa ra ihoā te hoêraa i roto i te Fatu e te Rahu area te taata aita ā : te tauturu atoà mai ra ia teie huru to Petero, ia tātou i teie mahana, eiaha e faaātea ia tātou i te Fatu e te Rahu. No te mea, e parau mau e e Ora anaè ta rāua e hinaaro i te hōroà no te taata.

No reira, e te mau tamarii a te Atua, a here pāpū anaè i te Atua, mai teie àito e nā ô ra e : « *To ù ia haapiiraa e to ù pare, taù Atua, e ta ù e tiàturi nei.* » *Âmene*

Tepiu, Tevaiherehia.v a POUIRA òrometua.

Mahana Toru 23 no Māti 2016

Hepetoma Moà 2016

Taiòraa : Māreto 15. 1-15

Ia haamaitāhia te Atua Metua no te rahi o to na aroha e no to na here ia tātou. Oia i manaò mai ia tātou, e ua tuu ia tātou i raro iti noa aè i te mau merahi. Ua faatorona ia tātou i te hinuhinu e te tura, e ua faaairo ia tātou ei tāvana i te mau òhipa a to na rima. Oia i haafānaò ia tātou i te Ora, e i te Ora Mure. Ei ia na te Mana, te Tura e te Hanahana e a muri noa atu.

Ia haamaitāhia te Tamaiti a te Atua, te Haavā Nui, no ta na faaòromaì rahi i te ìno o te taata. No ta na mau Haapiiraa, mau Pororaa e mau Faaoraraa.

Ia haamaitāhia te Vārua Maitaì, to tātou Tauturu. Ei nià ia tātou te Vārua o te Atua.

Ia haamauruuruhia te Rahu no ta rātou tāviniraa.

Ua tauì roa te piiraa a te nūnaa i teie mahana, eere faahou mai terā i te tāpati o te mau āmaa i māiri aè nei. Ore noa atu ai te nūnaa i ineine no teie tomoraa no Ietu i roto ia Ierutarema, ua faaara-ātea-hia teie tomoraa e te mau perofeta, ua āueue te fenua i to Ietu tomoraa i roto i te òire, ua tuō te taata. Ua āueue atoà te mau arataì o te ètārētia, ua hinaaro rātou ia haamāmūhia te nūnaa. Eita rā e mau e tāpeà. Ia faaea te taata i te tuō, ua faaite o Ietu e, e monohia te taata e te ôfaì.

I teie mahana, ua tauì roa te tuōraa a te nūnaa : « **E faatatauro atu ia na** ».

Te ìte ra tātou i te huru tauiuì o te taata, mea maitaì roa i te tahi taime, e mea ìno roa i te tahi taime.

Poìpoì roa te āpooraa a teie mau taata tiàraa. Te mau arataì teie o te ètārētia, te mau tahuà rarahi, te feiā paari, te mau pāpaì parau e te Tuneteri. Te mau upoo arataì teie o te Etārētia i terā tau. E āpooraa ìno, e ôpuaraa ìno ta rātou. Mea maoro teie ôpuaraa ìno ta rātou. Mea maoro to rātou ìmi-noaraa i te mau rāveà atoà ia faaea o Ietu i ta na mau Haapiiraa, mau Pororaa e mau Faaoraraa. Ua tāhoê teie mau tāvini no te Atua no te tāamuàmu ia Ietu, ia faaea ta na parau, ia faaea ta na mau òhipa, ia faaea to na mau tere. Ua manuia ta rātou ôpuaraa ìno i teie mahana. Ua oti atoà ta rātou haavāraa ia Ietu. Teie nei, e arataì ia Ietu i roto i te haavāraa a te hau.

Tē roto tātou i te **Haavāraa**. Nā te taata paì e haavā ra i te Atua. Nā te taata paì e haavā ra i te Haavā nui. Ua huri te faanahoraa. Ua tae anaè mai teie te huru, e na te taata e haavā i te Atua, ua haru ia te taata i te tiàraa o te Atua. E hara rahi te reira, e utuà pohe te au i te reira uì taata. Ua tae ia uì taata i nià i te reira fāito, eere paha a tahi nei.

Ta tātou i ìte i roto i te haavāraa, i parau mau e i parau tià te papa. Te Parau mau e te Parau tià te vārua i roto i te fare haavāraa. Te reira atoà te vārua e aratai i te mau taata atoà i roto i te haavāraa. Parau mau ta òe, eita òe e naeàhia i te faahaparaa. Te reira ia to na tanoraa mau. E 2 pae i roto i te haavāraa, te taata e faahapahia ra, e te feiā e faahapa ra. Na te haavā e faataa i na pae e 2. E tuatāpapahia ta te tahi e ta te tahi parau. E fāito ihoā hoì ia i te parau e te òhipa i ravehia. E faaroo i ta te tahi parau, e e faaroo i ta te tahi parau. Ia au i te mau parau, i reira e rave ai i te faaotiraa. E tià ihoā te haavā i nià i to na tiàraa haavā, eiaha o na e piri pae. Eiaha o na e piri fētii. Eiaha o na e hema i te peta. E faatano ihoā paì i te tano, e ua hape ra, ua hape ihoā paì ia. Aita e hape tano, e aita e tano hape. Ua tae anaè te mau haavāraa mai teie ta tātou e faahiti ra, eere ia i te haavā e i te haavāraa faahou.

Ta tātou mau haavāraa i teie mahana, e tupu to òe ôô. E moni ta òe, e upootià òe noa atu ua hape òe. E upootià òe, no te mea e pee ta òe pāruru maitai. Ua ìte maitai terā mau pāruru i te mau ìrava ture, e rave mai i terā ìrava ture no te faaora, e aore ra, no te faahapa ia òe. E tano te haavāraa e tūrai noa e òre roa atu. Ua tae anaè tātou i ô, te vai noa ra ānei te vārua o te haavā. Aita paha. Aita te haavāraa i papa-faahou-hia nià i te parau mau e te parau tià. Ua tae paha tātou i nià i terā parau ta te perofeta Ìtaia i nā ô e : « *Ua hiòhia te parau mau mai te mea ra e haavare, e te haavare mai te mea ra e parau mau* ».

Aita o Ietu i paraparau rahi roa i roto i teie haavāraa, ua māmū o ia. Faatià noa atu ai o ia i ta na parau mau e i ta na parau tià, eita e faaroohia. Paraparau noa atu ai o ia, e riro o ia mai te vāvā ra te huru. Māuà te taime e paraparau, eita e ò te parau, ua turi te tarià o terā mau taata, ua ètaèta to rātou āau. Aita e faufaa faahou e parau i te tahi taime, e pau te huvavare.

No Ietu ihoā paha teie haavāraa ta tātou e hiò nei, e riro atoà rā paha e, te tāatoàraa teie e haavāhia nei. No Pirato, o na te haavā. Ua parau o Ietu ia na e : « *E parau mau ta òe e parau mai na* ». E uiraa ta na ia Ietu no to na tiàraa Arii o te āti iuta. Ua faarirohia rā e Ietu ta na uiraa ei pāhonoraa atoà. E tano na na te faaotiraa. E tià paì o ia i nià i to na tiàraa haavā. Eiaha e tāpuni i muri i te peu tumu. Eiaha e tāpuni i muri i te taata. Ua hoì o ia i roto i te peu tumu, terā ia peu e, e na te pae rahi, na te pūai e faaoti. Tano noa atu ai, e òre noa atu ai i tano, no terā mea ua faaotihia e te pae rahi, ua mana ia. Ua ìte maitai o Pirato e, no to rātou fēi i tuuhia mai ai o Ietu ia na ra. Ia òre o ia ia naeàhia e te faahaparaa, ua haamauruuru noa o ia i te taata.

E tano e hiohiò i ta tātou mau Faaotiraa, e i ta tātou mau Parau i te tahi taime, tātou atoà paha te tahi e faadhie noa nei i te horo i roto i te peu tumu, e aore ia, e tāpuni i muri i te faaotiraa a te pae rahi. Mea pinepine roa tātou

i te nā ô e : « *Ïte aè au i te haapaòraa, mai terā ia. E haere noa mai terā, eiaha e faahuru-ê-hia. E aore ia, ua faaotihia e te pae rahi. E haere noa tātou i nià i te faaotiraa a te pae rahi* ».

Tauturu rahi roa ta Ietu ia Pirato i nià i to na tiàraa haavā. Tauturu rahi roa ta Ietu i te mau haavā atoà. Ia haavā ihoā paì te haavā. Eiaha te haavā ia riro ei pēpē hūrio, eere ia i te haavā faahou.

No te Nūnaa, e ara atoà paha i terā parau e faarooroohia ra i te tahi taime no te faatano ia tātou : « **Te reo o te Nūnaa, te reo ia o te Atua** ». Ia manaò anaè tātou i teie reo to te nūnaa i teie mahana no Ietu : « **E faatatauro atu ia na** ». No vai terā reo. No te Atua, e aore ra no te taata noa. E manaò ìno terā i faaōhia mai e te mau arataì i roto i te nūnaa. Te mau arataì to muri. E au te nūnaa i te pēpē hūrio, no na te vaha i ô nei, te mau arataì ra rā to muri. Ua pee matapō e tarià turi noa te nūnaa i te parau a te mau arataì.

Eiaha atoà paha e pee noa, e ara atoà o te arataì-hānoa-hia i roto i te âpoo. Ua arataìhia te nūnaa e teie mau arataì i roto i te Pohe mure òre. Ua arataìhia te nūnaa i roto i te tāparahiraa taata, e i te tāparahiraa Atua. Nā fea atu ai. Rātou i haavā i te Fatu, nā vai rātou e faaora ia tae i te Haavāraa hopeà. Ia hapehape anaè, ua Oti to rātou haavāraa i roto i teie haavāraa. Aita e taata e moèhia, teie i roto i te fare haavāraa, e terā puèraa e tāpunipuni noa ra nā rāpae i te fare.

Eiaha atoà e roaa te tāpuniraa e te paripariraa i te mau arataì. Na òe ihoā e amo i ta òe faaotiraa. ***Ia mana te nūnaa, e aore ra, ia nūnaa te nūnaa.***

No teie mau arataì o te faaroo. Rātou to muri i teie òhipa. Te tanoraa mau, o rātou te mau hoa rahi o Ietu. Nā rātou e pāruru ia Ietu. I ô nei, o rātou te mau ènemi rahi roa o Ietu. O rātou te ènemi rahi roa o te nūnaa.

E parau ta Ietu no te mau arataì o te faaroo i to na tau. Mea maitaì tātou eita e tanohia i teie parau : « *E faaroo ia rātou, eiaha rā e pee ia rātou* ». Te auraa, te vai ra ihoā paha te vāhi maitaì, te parau, e te reira te vāhi e tāpeà mai. Terā mea ìno, eiaha ia e faahinaarohia. Mea maitaì paha te parau, te òhipa rā, e aore ra te vārua, vāhi ê roa. Haere noa ihoā te parau i to na haereraa, e haere noa ihoā te òhipa i to na haereraa. E haavare terā mea ia parauhia.

No teie mau arataì i te tau o Ietu, mea ìno te parau, e mea ìno atoà te òhipa. E utuà rahi ta rātou ia hoì mai o Ietu.

E fānaò rahi paì te uì taata i te tau o Ietu, no te mea, ua tupu te parau o Ietu i to rātou tau, ua tupu te parau tohu. E uì ìno atoà rā, no te mea, ua ètaèta to rātou âau. Ua hiòhia te maitaì mai te mea ra e mea ìno. Na te matapō e arataì i te matapō, e hià âpitipiti ihoā ia i roto i te pohe. Òre noa atu ai i faahitihia i roto i teie faatiàraa ta Māreto, ua ìte tātou e, te vai ra te tahi parau toiaha roa i parauhia e terā mau tupuna i roto i teie haavāraa. Terā ia

parau ta rātou no te mau uì tamarii a muri atu : « *I nià ia mātou, e i ta mātou mau tamarii to na toto* ». Te auraa, e amo te mau uì e mono mai ia rātou i ta rātou òhipa ìno i rave. Aita ā ia uì i fānauhia, ua pohe ê na.

A hiò te àti iuta i te òhipa i ravehia e to rātou mau tupuna, ua hara rātou i te Atua. E **Tatarahapa**, e **Eiaha e Tāpiti faahou**. A ìmi rātou i te rāveà ia òre ia tupu faahou i roto i te tau teie òhipa ìno, e ia òre ia tāvevo faahou teie reo e : « *E Faatatauro atu* ». Eiaha ia tae i roto i te haapoheraa i ta te Atua, e i te faaòreraa i ta te Atua.

A hiò tātou i te tauturu ia tātou i roto i teie parau. A hiò te nūnaa i to na parau e i ta na parau, e ara o te arataì-matapō-noa-hia, a riro te reira ei utuà na òe. Aita e tāpuniraa i muri i te tahi. Eere òe i te pēpē hūrio. Ia tiāmā òe, oia hoì, ia mā te parau, mā te peu, mā te feruriraa. Ia na reira òe ra, eita òe e naeàhia i te faahaparaa. Ia ohi mā te ohi mā. Peneiaè aè te tano ia tātou terā reo e : « *Te reo o te nūnaa, te reo ia o te Atua* ». Mai te peu e **Parau Mau** ta tātou, e e **Parau Tià**, peneiaè. Eiaha e hurihia te faanahoraa mai teie ta tātou i ìte e nā te taata e haavā i te Atua. E hape huru hape. Ua uru-maamaa-hia teie uì taata. E uì taata faaruè. Eiaha e hiòhia te ìno mai te mea ra mea maitaì. Tē roto atoà ia tātou to tātou maitaì, e aore ra to tātou ìno e to tātou pohe.

A ìte te mau haavā i teie tau i te tauturu rahi a Ietu i roto i teie haavāraa. Te Vārua o te haavā e te haavāraa, o te **Parau Mau ia e te Parau Tià**. Mai te peu eere na teie nā parau e arataì i teie mau taata tiàraa rahi, tau taata te fifi. Âùanei te maitaì e riro ai ei mea ìno, e te ìno mai te mea ra e mea maitaì. Eiaha atoà e hapehia.

A ìte te mau arataì o te nūnaa Faaroo, e Tivira, e tiàraa Arataì to rātou. E faaitoito anaè ia i te arataì i teie nūnaa i mua, e i roto i te maitaì, te hau e te òaòa. Ia rahi te haèhaa o te âau. E tano e ani i te Atua mai ta Tāvita i ani no Toromona : « *A tuu mai e te Atua i ta òe Faatereraa* ». E tiàraa Faaora to tātou. e e Tiàraa faateniteni to tātou i te Atua. Eere to tātou i te tiàraa tihotiho mai terā mau arataì i na murimuri i te parau i te nūnaa e : « *A parau atu e, e faatatauro atu* ».

Eiaha te Atua ia tāmūamu-faahou-hia mai ta tātou i ìte mai i roto i te taiòraa. Ua haafaufaa-òre-hia te Atua. Aita to na e mana, e te tura e te hanahana faahou. Eiaha na te taata e haavā i te Atua te Haavā Nui, te tumu teie o te Tiāmā. Eita e roaa iti noa aè ta te taata faahaparaa i te Atua. Eiaha te Atua ia māmū i to tātou ìno rahi. E **Hara Rahi** roa ta teie uì taata, eiaha tātou ia tae i ô. E Haapūai tātou i terā pure maitaì roa ta tātou, te Parau e te Vārua o te parau : « **Ia Atua te Atua. Ia Taata te taata. E ia Fenua te Fenua. Ua Maitaì roa** ». E faahoì ihoā te Atua i nià i to na vairaa, e ia vai

tāmau noa o ia i nià i to na vairaa. E faaea noa ihoā te taata i nià to na vairaa. E faahoì te fenua i nià i to na vairaa.
Ia faaòre mai te Atua i ta rātou-tātou Hara-Tārahu. *Tarià to na ei faaroo.*

René a Rai òrometua.

Mahana pae 25 no māti 2016
FARAITE POHERAA

Taiòraa : Māreto 15/24-41

« o te Tamaiti mau ā teie nei taata na te Atua »

E hoa ìno mā e, ia ora na roa tātou i te aroha o te Atua i teie nei hepetoma e haamanaò ai te mau marumetia tātouà i te huru o te mau māuiui o te Fatu e tae noa atu ra i to na pohe e to na tiàfaahouraa mai te pohe mai.

E ère rā teie i te hoê noa haamanaòraa, o te tahi atoà rā hiò-faahou-raa na tātou i te mea ta te Fatu i faaite mai nā roto i ta na mau parau, ta na mau haapiiraa, ta na mau òhipa e te tātouàraa o to na oraraa i te huru no te tāvini ta te Atua e hinaaro nei no te ora o to teie nei ao.

E ère atoà teie i te faahanahanaraa i te pohe o te Fatu, no te faaite mai rā i te rahi fāito òre o te here e te aroha o te Atua ia tātou te taata nei. Aita o ia i faaherehere i to na ora, ua tuu rā i to na ora ia ora tātou i teie mahana. No reira, te auraa o te mau òhipa e te parau ta tātou i ora mai i teie hepetoma no te haamanaò ia ia tātou e, o *Ietu, e Tamaiti ia na te Atua*, mai ta te raatira hānere e fāi nei. E mea nahea rā ta tātou māmaramaraa e te oraraa i te reira parau i teie mahana. E auraa faahou ānei no tātou te parau no te pohe o te Fatu.

« o te Tamaiti mau ā teie nei taata na te Atua »

Te mau reo i faarookia, no roto mai i te âti Iuta e nā reira ra i te haere, no roto mai i te mau faatere faaroo âti Iuta, e reo tahitohito e te faaño i te Tamaiti a te Atua. Nā roto i ta rātou mau parau, te faaite noa mai ra ia i te huru mau o te taata i mua i ta te Atua ôpuaraa faaora. Te faaite noa mai ra i te taupupu o te taata i te fārii i ta te Atua òhipa i rave nā roto i ta na Tamaiti. Te reira taupupu, teie atoà ia i roto i teie nei ao i teie mahana. Aita atoà paha tātou i faaèrehia i te reira huru tātouhito, òre noa atu ai tātou e parau mai te mau âti Iuta.

Te vāhi maere rā, i te mea ia e, i to Ietu raveraahia e te pohe i nià i te rāau tārava, teie te reo tei faaookia : *« o te Tamaiti mau ā teie nei taata na te Atua »*. E reo ia no te hoê taata tei òre i ìte i te auraa no te mau faaiteeraa ta Ietu i rave i rotopū i to na iho nūnaa. E Atua ê to na, e haapaòraa ê ta na. I mua rā i te mea ta to na mata e hiò ra, e i mua hoì i te mea ta to na tarià e faaroo ra, teie ia ta to na àau e fāi nei. Oia hoì, to na ìteraa o Ietu, ta na i faatatauro iho nei, o te Tamaiti ia a te Atua. Nā te pohe o ta Ietu i fārii, e te huru o ta na fāriiraa i to na iho pohe, i horoà i te raatira hānere te pāpūraa e, o te Atua iho teie i pūpū ia na. Ua ìte o ia e, noa atu te mau tātouhitoraa e

te mau faaìnora, aita Ietu i ìmi i te rāveà no te faaora e no te faatià ia na iho i mua i te taata.

No reira, te haamanaòraa i te pohe o to tātou Fatu, e ère ia i te tūtonuraa i nià i te pohe, e te haafaufaraa i te parau o te pohe. Ua ìte tātou e i te toru o te mahana, ua tamata te mau vahine e haere i roto i te vairaa o te pohe no te ìmi i te Fatu, aita rā o ia i reira. No te mea, e ère o ia no te pohe, no te ora rā ta te Atua i faaineine no te taata atoà.

E aha atu ā ta te pohe o te Fatu e haamanaò mai ra. E ère ānei e, ta te Fatu ia huru fāriira i te ôpuaraafaaora a to na Metua. E taua ôpuaraa, ia ìte ia te taata i te rahi o to na here e to na aroha. Ua ìte hoì tātou e, te pohe o te fāito hopeà te reira e tano i te tahi taata e horoà. Aita e hoo rahi atu i teie e tano i te tahi taata ia horoà. Te haamanaò atoà mai ra i te tahi mau parau ta te Fatu i ta na mau pipi i te nā ôraa e, « *tei hinaaro i te pee mai ia ù, e faaruè ia na iho* ». Oia hoì, e vaiho i te Atua ia aratai ia tātou no te tāvini ia na. Ua ineine ānei tātou no te haere na nià i te taiara ta te Tamaiti i faaite mai ia tātou.

E tano atoà rā e parau e, i pohe hoì te Fatu no te rahi o te ìno o te taata. I to na ra tau, to na iho ia mau taeà e tuahine, to na iho mau metua, to na iho nūnaa. Mai te reira mai tau, aita te huru o te taata i tau i au i te mau òhipa e tupu noa nei i roto i teie nei ao. I te tahi taime e ìte atoà hia te reira i rotopū i te mau marumetia iho – *te òreraa e fārii i te òhipa i ravehia e te Fatu ei haapiiraa na rātou, ei tauturu i ta rātou tāviniraa* – no rahi o te ìno o te taata i tae ai te Atua i te rave i teie huru faaotiraa. No te haamanaò ia ia tātou e, aita te Atua i faatià noa i te pohe o ta na Tamaiti mā te tumu òre.

No te rahi o to na here e to na aroha, i fārii ai te Atua i te pohe o ta na Tamaiti. Mai reira mai, aita te Atua e hinaaro faahou nei ia rave tātou i te tūtia i ravehia e ta na Tamaiti. Te hinaaro noa nei o ia ia rave e ia faatupu te taata i te maitai. Ia tià ia tātou ia parau mai ta te raatira hānere, « *o te Tamaiti mau ā teie nei taata na te Atua* ». Hau atu tātou i te raatira hānere i te mea e, ua ìte tātou i te Metua nā roto i te mau haapiiraa a te Tamaiti. Tei ia tātou te haafaufaraa i te reira i roto i to tātou oraraa.

Ia maitai tātou i teie mahana haapaeraa na tātou i roto i te here o to tātou Fatu te Tamaiti a te Atua.

Taaroanui, Taarii a MARAEA òrometua.

**Porò no te tāpati 27 no māti 2016
Tiàfaahouraa o te Metia**

Taiòraa : Ioane 20, 1-9.

Porò : Ioane 20, 2vh : « *Ua hopoi-ê-hia e rātou te Fatu i te menema ra i rāpae, e aore mātou i ìte i te vāhi i vaiihohia ai o ia e rātou ra* ».

E hoa here mā,

Teie taiòraa tei faataahia no teie fāreireira no tātou i teie mahana o te Pāta, mahana haamanaòraa nā tātou i te tiàfaahouraa o te Metia, te faatià noa ra ia i te parau o Māria no Mātatarā, Pētero e te pipi herehia, e te parau no te menema aore e taata to roto (*ir 1-10*). Ia hiò anaè tātou i te faatiàraa a te mau èvaneria hiò-āmui (*Mātaio 28, 1-8 ; Māreto 16, 1-8 ; Ruta èv 24, 1-12*), te faahitihia ra e, e mea rahi roa te mau vahine tei haere atu i te menema, e o Māria no Mātatarā te hoè o taua mau vahine ra. I ô nei, hoè noa vahine teie tei haafauaahia e Ioane, oia hoè o Māria no Mātatarā. E tiā ānei hoè teie vahine no terā pupu vahine e faahitihia ra e te mau èvaneria hiò-āmui, ia au i to na reo : « *Ua hopoi-ê-hia e rātou te Fatu i te menema ra i rāpae, e aore mātou i ìte i te vāhi i vaiihohia ai o ia e rātou ra* » (*ir 2vh*). Te tiāturi ra tātou e, teie « *mātou* » e faahitihia ra e Māria no Mātatarā, o te toeà ia o te mau vahine tei àpee ia na i te menema.

E i pīhāi iho hoè i teie parau no te « *mahana matamua o te hepetoma* », e teie hoè parau no te « *ôfai tei tūraihia i te hiti* », mea ê roa te faatiàraa a Ioane i ta te mau èvaneria hiò-āmui. E auraa hōhonu roa rā ta Ioane e hōroà ra no teie nā parau. Te parau ra o ia, i te « *āhiata roa, te vai ārehurehu noa ra* ». Te haamanaò noa mai ra o Ioane i ô nei, i te ārehurehu o te pōuri tei āuahaaàti i te pohe o Ietu e te hepohepo rahi o te mau pipi. E mai roto mai i te reira ārehurehu, te hitiraa mai te māmarama o te Pāta, no te mau pipi e no te feiā atoà e taiò i te èvaneria a Ioane.

Te ìte atoà ra rā tātou e, e aita roa atu Ioane e haapāpū ra i te tumu i haere ai o Māria no Mātatarā i te menema. No Māria, te huru òhipa tā na e ìte ra, nā roto i te vai-tahaa-raa noa mai o te menema, ua riro te reira ei « *māereraa* » e ei « *parau àro* » e tei faatupu atoà i te « *mataù* » i roto i te āau. Hoè noa feruriraa e vai ra i roto ia na, te vai ra te tahi mau taata, tei haere mai e tātara i te tino o to na Fatu. E auraa hōhonu atoà to teie parau no te « *Fatu* » i faahitihia e Māria no Mātatarā, tei haapāpū i to na tiàraa tāvini. I mua i te òhipa ta to na mata e ìte ra, ua riro te parau no te menema aore e taata to roto, mai te tahi parau pāpū-òre, e o tē òre e tano ia faarirohia e ia fāriihia mai te tahi tāpaò haapāpūraa e e ua tiā mau te Fatu mai te pohe mai. Ia au i te faatiàraa a Mātaio, te reira atoà te manaò i hāmanihia e te mau āti-Iuta, i te parauraa e, e ua haere mai te mau pipi i te pō, no te « *èiā* » i te tino o to rātou Fatu (*Mātaio 27, 64 ; 28, 14*).

No Māria, ua hoè òiòi mai o ia no te òpere i to na peàpeà. Teie rā, i mua i teie parau, mea rahi roa te mau uiuiraa e vai ra. I hea roa to Māria no Mātatarā fāreireira ia Pētero e te tahi pipi, e aore ia te pipi herehia e Ietu ? No te aha teie anaè e piti pipi. Tei hea

roa te toea ? Ua ìte atoà mai na tātou e, mea pinepine roa o Ioane i te tãpiri i teie nã pipi toopiti (*Pētero e te tahi pipi, e aore ia te pipi herehia e Ietu*). Nã te mau parau i muri nei, e haapãpũ ia tātou i te reira manaò. Ua ìte atoà mai na rã tātou e, eita e òre, teie parau no te tahi pipi (18, 15s), ua faatũàtihia na ia i te parau no te pipi herehia e Ietu (13, 23 & 19, 26s).

I te ìrava 3 e tae atu i te ìrava 5, ua faaravaì o Ioane i te tahi tuhaa i faahitihia na e Ruta, no teie hororaa o teie nã pipi i te menema (*Ruta èv 24, 12*). E no terã mea e, mea horo aè te tahi pipi (*e aore ia te pipi herehia e Ietu*) ia Pētero, te faaara noa mai ra te reira, e taureàrèa teie taata. E pãpũ roa atu te reira manaò i roto i terã tãuàparaaraa e faahitihia ra i te pene 21, 20-23. Eere rã tei nià i te âpĩ e te pũai o teie pipi, to Ioane haafaufaraa i teie parau, tei nià rã i terã huru to teie pipi, oia hoì to na « *âmuiraa* » i to na taeaè ia Pētero. E ia ìte teie pipi i te mau àhu i vaiiho-maitaì-hia i roto i te menema, aita o ia i tomo atu i roto. E ia tae mai o Pētero, aita o ia i faaea noa i te ùputa, ua tomo roa rã o ia i roto.

E ia au i te mau parau e faahitihia ra i te ìrava 6 e te ìrava 7, o Pētero teie e rave faahou nei i te faatereraa, no te titau i te tahi tãtararaa e te tahi haapãpũraa i nià i te parau i hōroàhia atu e Māria no Mātatarara ia rãua. Aita o Māria i rave i teie tuhaa, oia hoì te tomo-roa-raa i roto i te menema, no te haapãpũ i te parau tã na i faaite ia Pētero e i te pipi herehia e Ietu. Mai te peu e, o Pētero te taata matamua i tomo i roto i te menema, o na atoà te taata matamua tei poro i te tiàfaahouraa o Ietu tei faatãtaurohia (*Òhipa 2, 14ss – te aòraa a Pētero*). No teie taime nei rã, aita roa atu o Ioane e faaite mai ra ia tātou, e e aha te huru o Pētero i mua i te òhipa o tã na e ìte ra. I ta Ruta faatiàraa, « *ua mēere o Pētero* » (24, 12). No Ioane rã, ua hinaaro noa o ia e faaite e, e ua riro o Pētero ei « *ìte* », eiaha noa no teie parau no te menema aore e taata to roto, i te huru faanaho-atoà-raa-hia rã te mau àhu i roto menema, tei haapãpũ i te parau no te poheraa o Ietu (*ua pohe mau ā o Ietu*) e tei haapãpũ atoà mai i to na upootiàraa i nià i te pohe (*ua tià mau ā o Ietu mai te pohe mai*). Àhiri, ua èiāhia te tino o Ietu, eita ia te àhu e vai noa mai ta Pētero i ìte.

I te ìrava 8 e tae atu i te ìrava 10, teie tuhaa hopeà no ta tātou taiòraa, te heheu noa mai ra te reira i te fã a Ioane i mua i teie huru tupuraa òhipa, i rotopũ i nã pipi toopiti nei. Mai te peu e, ua faaea noa te pipi herehia i te ùputa, no to na ia hinaaro e « *haamoè ia na* », ei tãpaò faatura i te tiàraa i tuuhia e Ietu i nià ia Pētero, tiàraa àuvaha parau no te âmuiraa o te mau pipi. O te reira atoà te hinaaro o Ioane, no ta na pãroita, e aore ia i ta na Ètārētia, ia « *ìte* » e ia « *fãrii* » i te tiàraa i mauhia e Pētero i roto i te Ètārētia matamua. Ua haapũai-roa-hia atu te reira manaò i roto i te pene 21 no te èvaneria a Ioane. Ua hinaaro atoà rã o Ioane e haafaufaa maitaì i te tiàraa e mauhia ra e te pipi herehia, no te mea o na te pipi matamua tei « *tiàturi* » i te tiàfaahouraa o te Fatu, nã roto atu i teie menema aore e taata to roto. Te « *tiàturi, te tiàturiraa, te faaroo* », hoè te reira o te mau parau e arataì ra i te tãatoà o te èvaneria a Ioane. Ua tiàturi o ia i te upootiàraa o to na Fatu i nià i te pohe, no te mea ua ìte o ia e, eita te parau no te here e te aroha o te Atua i te taata e te rahuraa e mau i te pohe ia tãpeà (19, 35).

Teie rā, te vai ra te tahi pae e parau ra e : « *e tià roa hoì ia tiàturi, mā te òre e ìte roa* », e ua ravaì noa te faaìteraa a te mau parau i pāpāhīa i nià ia Ietu. No Ioane rā, ua riro noa teie parau, mai te tahi haamataraa òhipa, oia hoì nā te òhipa i ìtehia i faatupu i te tiàturiraa i roto i te pipi herehia e Ietu. Te mau tāpura òhipa e tupu i muri mai, te vai atoà ra ia te tuhaa a te Vārua Moà, i te tautururaa i te taata i te haapāpūraa i to na tiàturiraa i nià i te Fatu tei tiāfaahou, i mua i teie parau no te menema aore e taata to roto. Ua hinaaro o Ioane i ta na Ètārētīa ia fārii i te faaìteraa i hōroàhia mai e te pipi herehia e Ietu. Teie rā, i teie taimē nei, aita te reira faaìteraa i haamata atu ra i te hotu, no te mea, i te pae hopeà no te ìrava 10 : « *Hōhoì faahou atu ra nā pipi i to rāua ùtuafare* ». Aita nā pipi i tomo i roto i te « *tau no te faaìteraa* » e te « *tau no te haamoèraa ia rāua iho* ». Ua hinaaro o Ioane e vaiiho i te reira vāhi i te tiāmāraa hope o te taata taiò i ta na èvaneria, no te haapāpū i to na manaò e to na tiàturiraa.

Te tahi parau faufaa i roto i te « *faaìteraa* », o teie ia parau no te « *haamoèraa* ». Mea pinepine roa tātou i te faaroo ia Ietu ia faahiti i teie parau, no te mea ia, aita o ia i vaiiho noa i ta na parau i roto i te parau, ua faariro rā o ia i ta na parau ei òhipa. E haamoê na Ietu ia na i muri mai i te parau. Te vāhi taa-ê noa i ô nei, tei nià ia i te parau o Ietu, o ia iho te taata faaìte parau e o na atoà iho te parau e faaìtehia ra.

Julien Iotua MAHAA òrometua

Revaraa

Mahana maha 05 no Mè 2016

Taiòraa : Taramo 47

E patupatu na i to òutou rima no te Atua, te parau ia tei tāpeàhia mai no tātou i teie mahana, oia hoì e pōpō na no te Atua. Ta te Rapa e parau atoà ra e “paki paki”, ta te Rarotoà “pokarakara”. Te mea mau ia tātou e fifi ai i te rave i roto i te fare pure, te patupaturaa i to tātou rima no te Atua. Te vai ra ihoā paha te faaòhipa ra, te vai ra ihoā eita roa atu e tano ia rave.

Ia hiò hia rā ta tātou parau, te vai ra ia te faufaa o teie huru raveraa no te faaìteraa i to tātou òaòà e to tātou māuruuru i te Atua.

Ua pōpō anaè tātou i to tātou rima, no te òaòà ia, no te māuruuru e àore ia no te faahiahia ia i te òhipa i ravehia na, i patupatu ai tātou i to tātou rima.

Mai te reira atoà te òhipa ta teie taata faatià e faatoro ra ia tātou. E paki paki, e patupatu i to tātou rima no te faaìte i to tātou òaòà e to tātou māuruuru rahi i te Atua. E faaùteraa teie nā te taata pāpai Tāramo, ia pōpōhia te Atua e tià ai, no te mea, te haere mai ra o ia i roto i To na mau taata mai te Arii ra te huru no te tāuturu, no te pāuru i to na nūnaa.

E patupatu i to òutou rima e te taata no te Atua no te mea, e e hōroà o ia i te ùpootià i to na mau taata i nià i te mau fenua atoà. E tuu o ia i te mau enemi atoà i raro aè i to na ra àvae ia noaa te hau i to na mau taata.

E patupatu i to òutou rima mā te reo ùmere, mā te himene i te Atua, mā te hāruru o te pū, ia hāruru te fenua, ia hāruru te nūnaa i te haamaità te Atua. Terā te huru e tītauhia ra te taata no te Atua no te haamaità Ia na.

Te ìte atoà nei tātou i te tuhaa a te rima i roto i te parau no te haamaitàraa, e no te faahanahana i te Atua. E parau to te rima, e parau to te vāha (te reo ùmere ia e te reo himene), e parau to te mau moihaa faatai ùpa e te vai noa atu ā...

Ta tātou rā parau, te hinaaro nei ihoā te taata faatià e haafaufaa i te parau o te rima no te patupaturaa i te Atua. E te rima hoì ia, o òe iho ia. Òe i roto i to òe faaroo. Òe i roto i to òe tāatoàraa no te haamaità, no te àrue i te Atua.

Ahiri na ! e patupatu na to tātou rima no te faahanahana i te Atua. No te mea, te faaìte noa ra te raì e te fenua e te mau î atoà i te hanahana o te Atua. Te faaìte ra te raì e te fenua i te Arii o te mau Arii. Te Arii no te mau fenua e te mau nūnaa atoà. Te Arii no te hau, e te Arii atoà no te ora mure òre.

Te tumu mau ia no teie ôroà revaraa e faahanahanahia nei i te mau matahiti atoà. Te Arii no te ora mure òre, te Arii no te here, te Arii no te aroha.

No reira, aita tātou e parauhia nei e patupatu i to tātou rima no te faahanahana i te revaraa o te Metia. E patupatu rā no te mea, te māuruuru nei e te òaòà nei to tātou àau Ia na no te òhipa rahi o Ta na i rave mai na.

E taua òhipa ra, te faaoraraa ia i te taata mā te here e te aroha e te ìritiraa ia i te ora mure òre na roto i te tiàfaahouraa o te Metia. O te mea mau ia i hau ai O ia i te mau arii atoà o teie nei ao. E patupatu anaè to tātou rima no te Tamaiti, e no te Atua Metua, e tià ai. Iaorana.

Tāpati 15 no Mē 2016
Ôroà Penetetote

Taiòraa : Ôhipa 2: 1-11

Ôhipa 2: 8. Eaha rā hoì teie i ìte ai tatou atoà nei i to tatou iho reo mau i te parau raa hia mai.

E hoa ìno mā e, e reo teie no te feia i âmui mai i Ierutarema no te ôroà Penetetote. Pāpū maità e, e mau Ati Iuta teie e ora nei i roto i te mau fenua atea ia Ierutarema. O ia hoì i Paretia, i Metopotamia, i Tapatotia e te vai atura. Ua âmui mai ratou ia au i te iho tumu e te reo o taua mau fenua ra. Te tumu no teie fāreireira, te âmuiraa ia i roto i te ôroà Penetetote. O te hoê teie o te mau ôroà rarahi i roto i te oraraa o te Ati Iuta, o tei faaâmui ia ratou i roto i te hiero no Ierutarema no te pūpū i ta ratou mau oho mātāmua i te Atua (Etoto 34: 23). No reira, te riro noa ra te Penetetote ei faaueraa na te Atua i te nunaa Ati Iuta ia hopoi mai i ta ratou mau Māa pūpū no roto mai te fenua, oia hoì, te titona e te faraoa tunuhia.

I roto i te tahi ôhipa tumu ta te nunaa e rave no te Atua, te tupu atoà mai nei teie ôhipa maere rahi. Te paraparauraa te mau pipi a Ietu i roto i te mau reo atoà o te feia i âmui mai i taua ôroà ra. Inaha, ua ìtehia te reira huru i te mau tāne e te mau vahine hoê hānere e piti àhuru i pārahi noa i te roto i te pure i roto i te tahi piha iti i Ierutarema.

Te na ô ra ta tatou parau e: **Eaha rā hoì teie i ìte ai tatou atoà nei i to tatou iho reo mau i te parauraa hia mai.** Te ui maere nei te tiāâ rahi taata i teie ôhipa e tupu nei. I roto i te mau Penetetote atoà ta ratou i ìte, a tahi nei teie mau taata Tarirea a parau ai i te mau huru reo atoà. Haapāpūraa teie e, ua anoi noa te manaò i roto i te ôpū. Te vai nei te òaòà e te huru ê. No te hoê ohipa tupu tāde noa e aita e tatararaa, noa atu e ôhipa maità roa, e tupu ihoā te uiuiraa. No te mea, tei mua ratou i te tahi ôhipa aita e pāhonora pāpū e noaa mai i roto te maramarama e te paari o te taata. E haere ratou ia vai ra e noaa ai ta ratou tatararaa. E noa atu atoà ihoā ua faaitēhia ia ratou e, e ôhipa na te Varua Maità, eita atoà ratou e tiāturi. No te mea, ua mātāuhia e tupu noa te hōroà a te Varua Maità i te tahi noa mau taata, e, ei mau taata hoì tei haapihia e tei faaineinehia no taua ôhipa ra. Âreà i ô nei, hoê hanere tiāhapa ratou i uruhia e te Varua Maità. Eere hoê anaè taata, éere atoà hoì te mau perofeta, e mau pipi noa rā na Ietu. Eaha ia te mea, e òhie ai ratou i te tiāturi i te ôhiparaa a te Varua Maità. E vai noa te reira ei uiuiraa na ratou, no te mea, aita ratou i ìte mata te ôhipa mau i tupu hou te mau pipi a parau ai i te mau reo atoà.

I roto i ta tatou îrava, to ratou iho reo mau ta ratou e faaroo atu nei, eiaha rā te Varua Maità. Te hōpeà noa o te ôhipa ta ratou e ìte nei. Âreà te haamataraa e te hoperaa o te mea ta ratou e ìte nei, e mea moè ia i teie tiāâ rahi. No reira, teie ui maere ta ratou, **Eaha rā hoì teie i ìte ai tatou atoà nei i to tatou iho reo mau i te parauraa hia mai.** Te faaara noa mai ra ia te huru o to ratou âau. O ia hoì, ua haamata te matara te tahi ûputa nāina roa mai te tahi ûputa rō ra te huru, no te titau te maramaramaraa no teie peu e tupu nei.

Te tahi teie no te titauraa a te Varua Maità i te feia e faaroo mai i ta na faaiteraa, ia tupu te uiuiraa i roto i te âau o te taata. Te uiui hoì, e hinaaro ia no te taata ia hitihia oia i te maramarama. No te mea, na te maramarama e tauturu ia na i te haapāpūraa i to na tiāturiraa e te êà ta na e rave, mai teie atu nei. Na teie mau parau e haaferuri te taata i te mea e tano oia e rave àore rā te mea e tano ô na e faaea i te rave.

Te mea pāpū, ua riro te rauraa o te reo i faaôhipahia e te mau pipi ei faaôhiera na te Varua Maitaì ia ìte mai teie tiââ rahi i ta ratou mau parau e to ratou faaroo. Terā te tumu i ôhipa ai te Vārua Maitaì na roto i teie mau taata Tarirea. Èere no te paraparau noa i roto i te mau huru reo atoà. Ahiri te reira ra, te riro noa ra ia te Vārua Maitaì mai teie mau òrometua haapii reo. Te reo Farani, te reo Peretane, te reo Māðhi e te mau huru reo atoà e vai nei i raro aè i teie nei raì. Inaha, éere tera te ôhipa a te Varua Maitaì. Ua tonohia mai oia no te faahoì te mau Ati Iuta no Ierutarema e tae noa atu te mau Ati Iuta no te mau fenua atoà, e faahoì faahou ia ratou i nià i te parau o te faaroo mau tei na roto mai i te tamaiti.

Parau mau roa rā, te mauhaa i faaôhipa e te Vārua o te Atua no te faahoì i teie mau Ati Iuta i nià i te êà no te faaroo ta te Atua e hinaaro mai ra. O te parau ia no te reo. Ia taa maitaì ia tatou e, te faaôhiparaa i te reo i ô nei, éere ia te reo Ati Iuta, éere atoà te reo Tarirea, e reo rā no te mau fenua i na reira mai teie nahoà rahi te haereraa mai. Te auraa, aita te ora i vai noa i Ierutarema anaè, èra atoà rā te ora e te maitaì a te Atua i roto i te reo e te nunaa tei reira ratou i te pārahi. Te pārahi atoà ra te Atua e to na maitaì rahi i te mau fenua atoà. Na ô ia tatou e, Eie te ora e te maitaì a te Atua i roto i to tatou reo Māðhi e i roto i to tatou fenua i Māðhi nui nei.

Te faaâpiraa teie e âfaihia mai e t eVārua Maitaì i roto i te penetetote Maru Metia. Ua îritihia ta tatou haamaitaìraa e ta tatou haamaurururaa i te Atua i roto i teie fenua e teie reo to tatou. Mai te peu te riro nei o Ierutarema ei vāhi faataa hia no te ôroà no te oho mātāmua a te Ati Iuta, âreà te penetetote Maru Metia, te riro nei ia te fenua, te reo e te iho tumu o teie nunaa ei hōroà na te Atua i te taata, o ta na i faaite mai na roto i te tonoraa mai i to na Vārua. No tatou te nunaa Māðhi, te riro nei te mahana penetetote ei ôroà haamaitaìraa na tatou i te Atua no te faaroo mau o ta na i tuu i roto to tatou fenua, to tatou reo e i roto i to tatou iho tumu Māðhi. No te mea, ua riro teie mau parau ei taura tāmū ia tatou i to tatou Atua e i to na maitaì rahi.

No te faaôhie i ta tatou maramaramaraa i teie manaò, na ui ia tatou e, eaha te ôhipa rahi e te ôhipa tumu a te fenua. Te pāhonoraa, o te hōroà tāmāu ia te ùru, te vī, te tapotapo, te tāporo, te māpē, te ume, te âahi, te pape, e te aha atu. Aita e mahana tuua, puehu noa te māa na raro. Te taata i maramarma ra, te haere noa ia e tii ia ora to na ùtuafare. E nā parau atoà oe i te taata e haere mai na te fare e, e māa ta oe ? Mai te peu aita ta oe e māa, **a haere mai i te fare e tāmāa.** Mai te mea rā hoì e, eita e maraa ia oe te faatāmāa te taata, na ô ia tatou, **a here i te taata rii, faaea i te tōtōvā i te tetahi, faaea i te hāmani ìno i te fenua, e, a faaea i te tūino i to oe parau.** No te mea, te reira te Vārua o te Penetetote. Iaorana.

Marc, Teihotua a POHUE òrometua.

Taiòraa: Māreto 15/42-47

Tumu parau: To Ietu tuuraa hia i roto i te hoê menema...

E to te hui faaroo... te AROHA ia rahi,

I roto i teie hepetoma haamanaòraa i te mau àti rahi o Ietu e tae roa atu i to na poheraa i te pohe tatauro ra. I teie ahiahi..., tei te pae hopeà ia tātou no teie òhipa o ia hoì te haapoheraa taata na roto i te haamauiuiraa. Aita atoà e parau rahi i roto i te hunaraa i te tino pohe o Ietu...

Tau taata rii noa teie e toe nei, ia faaauhia i te rahi raa taata tei âmui atu i teie haapoheraa taata, tei manaò e, e tuu i te tino pohe o Ietu i roto i te menema..., e au atu ra ia i te tahi òpaniraa i teie tapura òhipa riàrià rahi. Ìriti atu ai i te ùputa o te tahi tau âpī, te tau ia no te tiàfaahouraa.

Te haere atu ra i te pō raa..., eita e òre na mua rii noa aè mai i te hora ono i te ahiahi, e tuu hia atu ai te tino pohe o Ietu i roto i te menema. No te mea i taua hora ra te haamataraa ia o te tahi mahana âpi, mai tei faahitihia i te (îr.42) ‘*no te mea e mahana faaneheneheraa oia hoì te mahana i muri mai i te tapati ra*’.

Na Iotefa tei momoàhia ia Maria tei aupuru mǎite ia Ietu i roto i te òpu o Maria hou o ia a pū mai ai i teie nei ao. E na Iotefa ā, no Arimataio ra ia (*Arimataio e iòa ia o te tahi òire iti no te tuhaa fenua no Efarāima*), o ia tei aupuru ia Ietu e ua tuu atu ra i roto i to na menema âpī tei paohia i roto i te mato hou o ia a tiàfaahou mai ai. E taata teie no te tuneteri e te mana rahi hoì, e pipi atoà na Ietu tei ora noa na i te mau haapiiraa a te Fatu i te atea ê, no te mataù ihoā ia i te Àti-Iuta. E te tiaì atoà ra o ia i te patireia o te Atua.

E no te tahi taata tei parahi noa i roto i te mataù..., e i mua i te pohe o te Fatu aita o ia i faaea ômoemeo noa i roto i te mataù hanoa raa, ua itoito roa ra i te haereraa e o Nitotemo e farerei ia Pirato no te aniraa i te parau faatià, no te ìritiraa i te tino pohe o Ietu... e i muri mai te haapāpūraa a te raatira e ua pohe mau o ia, ua horoà mai ra i te tino ia Iotefa ra (îr.45). *Rave mai ra ia na mai nià mai i te tatauro tuu iho ra i raro, viri iho ra i te àhu tuu atu ra i roto i te menema tei paohia i roto i te mato ra aore a e taata i vaihohia i reira*’ (*Ruta XXIII/53*). *Huri atu ra i te hoê ôfai i te ùputa o taua menema ra*’ (îr.46).

I roto i te hīroà Àti Iuta e ère i te mea tura roa ia vai noa te tino pohe o te tahi taata ma te òre e huna hia i raro i te repo. E hiò hia te reira mai te tahi haafaufaa-òre-raa i te turaraa o te reira taata. Na reira atoà i te animara hoê a faanahoraa... te reira paì ia huru tiàturiraa... ia vai noa te reira turaraa taata e tae noa atu i to na hunaraa.

Ia faaauhia i ta te hau Roma raveraa, e mea vaiho noa ia maro noa na i raro aè i te mahana riro atu ai ei maa na te mau ànimara taehae.

Noa atu ua pohe Ietu, ua tauturu ra te reira ia Iotefa o ia i parahi noa na i roto i te òmoèmoèraa i te mataù hanoaraa i te Àti Iuta i te haereraa mai i mua ia Pirato, aita o ia i mataù faahou i te Àti Iuta. Ua pohe atoà te mataù o Iotefa huna roa hia atu i roto i te menema.

Rāhiti òrometua